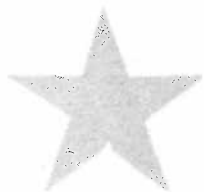

INTERLANGUAGE

AMERICAN ESPERANTIST

**"Basic" — Language for Sale
Now British Property**

**An Interlanguage for Science
By Dr. Mario A. Pei**

**"Let Us Construct a Bridge . . ."
Filipino to Japanese**

**News of Esperanto in Education
Throughout the World**

AMERIKA ESPERANTISTO

*Oficiala Organo de la
ESPERANTO ASOCIO
de NORD-AMERIKO*

**Double Number
MAY—AUG, 1947
Thirty-five Cents**

Address communications to:

AMERICAN ESPERANTIST

Vol. 62

G. ALAN CONNOR, *Editor*

Nos. 5-8

114 West 16th Street

New York 11,

N. Y.

Associate Editors: Dr. W. Solzbacher, Doris Tappan Connor, Dr. Norman McQuown, Dr. S. Zamenhof, V. Rev. Gabriel N. Pausback, Howard E. Latham (Junula Fako), Capt. Wm. M. Doran (Kanada Fako). *Australia:* Charles Ramsay. *China:* V. Rev. Dr. J. B. Se-Tsien Kao. *Denmark:* Dr. Paul Neergaard. *Eire:* Lorcan O hUiginn, P.T.C. *Philippines:* Adriano Ragracias. *Associates:* H. S. Harris, Harry Harrison, Yoshiko Mori, Viktoro Murajo.

Sustaining Board: Dr. Luella K. Beecher, Prof. Edwin L. Clarke, John W. Clewe, Preston Davis, Jr., Ben B. Ehrlichman, Anonymous, Dan Ward Gibson, Ilow C. Limb, A. S. Mellichamp, Francis H. Sumner, Washington Esperanto Club, John W. Wood, Mrs. Flora Wyman.

CONTENTS — ENHAVO

Language for Sale — Basic Becomes British	<i>W. Solzbacher, Ph. D.</i>	33
Use of Esperanto for Religious Purposes		36
An International Language for Science	<i>Mario A. Pei, Ph.D.</i>	37
Use of Esperanto for Scientific Purposes		39
Esperanto in Commerce	<i>J. Wade Coss</i>	40
"Let Us Construct a Bridge..."	<i>Adriano Ragracias</i>	41
Esperanto in Action Around the World		42
Esperanto in Education for a United World		44
Esperanto Classes in North America		46
The Esperanto Student — <i>La Libertempo</i>	<i>Doris Tappan Connor</i>	47
The Editor's Desk	<i>G. Alan Connor</i>	48
The President's Message	<i>Edwin L. Clarke</i>	49
"A Financial Blood Transfusion"	<i>John W. Wood</i>	50
Bomboj Falis en Majo 1940	<i>W. Solzbacher</i>	51
Supersignitaj Literoj en Esperanto	<i>Pastro Austin Richardson</i>	53
Fine Bound Books for Your Library		54
Denove Universala Esperanto-Asocio	<i>W. S.</i>	55
Fabelo Pri la Vekhorloĝo	<i>Jenö Helgai</i>	57
"Mia Infanineto" — <i>Esperanto-farso</i>	<i>R. Edis Fairbairn</i>	58
Esperanto-Kroniko		60
Esperantistoj de Kanado		62
Esperantistoj en Germanujo, Atentu!		63
Deziras Korespondi		64

American Esperantist published bi-monthly for the E.A.N.A. by the Esperanto Interlanguage Institute. *Jarabono eksterlande, \$1.50. Membrecio, \$2.00*

Make Checks Payable to Order of the Editor — *G. Alan Connor.*

Subscription and Membership — \$2.00 per Year

Active Sustaining Membership—\$5.00 per Year

AMERICAN ESPERANTIST

Vol. 62

MAY-AUGUST, 1947

Nos. 5-8

LANGUAGE FOR SALE

Basic English Becomes British Crown Property

W. SOLZBACHER, PH.D.

Before Basic English was invented by C. K. Ogden, the idea that a language could be the copyrighted property of a person or an institution was unthinkable. Now that Basic English has been sold to the British Crown for \$93,000 (23,000 Pounds), it has become the only language or language project in the world to be "owned" by a government.

The legal consequences of this amazing sale are not yet quite clear. Americans who wish to teach Basic English may or may not be liable to registration with the Department of Justice under the Foreign Agents Registration Act. In fact, they will be salesmen for a merchandise owned by a foreign government.

While Basic English has become British government property, "normal" English belongs to no one and everyone. Anyone in Tokyo and Timbuctu as well as in New York and London is free to use the English language as he sees fit, to publish anything, good or bad, wise or otherwise, correct or faulty, in or about this language.

Basic English has been a copyrighted merchandise from its very beginning. Ogden's Basic Word List of 850 words may not be reprinted by anyone without permission from the Orthological Institute.

In "Basic English and Its Uses," by Professor I. A. Richards, Chapter One, "On the Choice of a Second or World Language", while trying to present

arguments for Basic English as a world language, proves in fact that *a world language must be neutral*, not the instrument or property of any one group or government. On the first three pages of his book, Professor Richards mentions among the necessary qualities of a world language the following: "It must be clear from any threat to the economic, moral, cultural, social, or political status or independence of any person or people. It must carry no implications of intellectual, technological or other domination. No one in learning the world language must have excuse for even the least shadow of a feeling that he is submitting to an alien influence or being brought under the power of other groups. Most extensions of communications carry this political threat. To the Siamese of two generations back, with Burma and British Malaya on one side and French Indo-China on the other, the choice between English and French as a school subject brought the question up in a lively fashion. *We can guard against this danger only by conceiving a world language in a truly planetary spirit—as a universal medium, not as an extension of the sphere of influence of some one pressure group.* . . . More positively, the learning and use of the common language should be symbolic of the learner's participation in the common human political effort, a sign that he recognizes the claim upon him of the world community—beyond that of his regional, racial, or cultural

group. Only so will the spread of a world language be linked with the greatest of the unused sources of power—man's new need, corresponding to his new knowledge, for a loyalty larger than any he has yet known. As the use of Latin in the Middle Ages fed, and in turn was supported by, the dream of the Holy Roman Empire, as the Chinese script once embodied the spirit of the Middle Kingdom, so the world language of our age, if it is to fit the larger world we live in, must be the instrument of purposes transcending those of any nation or group of present nations . . . *The common language must carry and be carried by the supranational impulse, and be the organ of the supranational mind.*"

Every student of the language problem will agree gladly, even enthusiastically, with these specifications described by I. A. Richards. Esperanto fulfills these requirements perfectly. Basic English does not. It never did, because of the linguistic imperialism underlying it. Now that it is owned by the British Government, its chances of being accepted outside the English-speaking world as "an instrument of purposes transcending those of any nation or group of present nations" have shrunk even further.

Professor Richards spends a great deal of effort on explaining that there are "two schools of thought" among "those with actual field experience in teaching English in various parts of the world through Basic" and that "these two policies may sometimes seem to be opposed". The first school considers Basic English as an end in itself, the second as "an introduction to a wider English". The Esperanto movement has no quarrel with the second school of thought. If Basic English is useful in the learning of English, those who have to or wish to study English are welcome to it as well as to any other teaching method. The

first object of Basic English, however, namely, its claim to serve as a world language, has long been shown to be based on gratuitous allegations, with no proof to support the claim and no actual application to illustrate its practicality.

There has never been an international conference at which discussions were conducted in Basic English. We know of no foreign scholar or statesman who uses Basic English in his speeches or lectures, of no major business firm which corresponds in Basic English, of no newspaper or magazine in any field of international life which is printed in Basic English. Compare this with the 700 or 800 international conferences at which Esperanto has been used, with the many prominent leaders in all fields of science and cultural life who have lectured and written books and articles in Esperanto, with the thousands of business firms using Esperanto and the hundreds of Esperanto journals.

The second claim of Basic English, that it is an easy and practical approach to the study of English, is of indirect interest in this respect, insofar as some promoters of Basic English mix the two claims in such a way as to take credit for the first claim whenever some experiment has been made that is relevant to the second field. The argument sometimes runs like this: "Learn Basic English. It will help you learn English, if you do not know it yet, or to use it better and more forcefully, if it is your mother tongue. It may also serve as a world language."

Judgment of teachers and scholars as to the value of Basic English as an introduction to "the wider English" vary considerably. Readers of the "American Esperantist" may remember the rather favorable comments of Mr. David M. Earl, a teacher of Esperanto who, when he served in the Navy, was given the assignment of teaching

Basic English to Chinese sailors. He stated (AE, Jan.-Feb. 1946): "Basic appears to be a well-planned system of teaching the English language, but it is not a solution to the problem of choosing a world auxiliary". On the other hand, *Dr. Mario A. Pei*, Associate Professor of Modern Languages at Columbia University and author of "Languages for War and Peace", declared in "Basic—As a Linguist Sees It" (AE, March-April 1944): "I oppose Basic English on the following grounds: 1. It is an unsatisfactory means of expression for the normal English speaker; 2. It is fundamentally misleading in its claims and methods; 3. It presents greater difficulty to the average foreign learner than does ordinary English." Professor Pei produced some solid arguments to back up his theses. In a number of instances, institutions which experimented with Basic English reached similar conclusions, for instance, the Department of Education of the United Provinces in India (AE, Sept.-Oct. 1945), which discontinued the teaching of Basic English at the Government Training College of Allahabad because it found that the claim that "by means of Basic, Indian students can be taught English in a solid and easy manner" was "vague and misleading".

Some of our readers may also recall what happened at the New School of Commerce at Bern, Switzerland, in 1945, when experiments with Basic English were considered to be so unsatisfactory that "Basic" classes were dropped from the curriculum, to be replaced by Esperanto classes (AE, Nov.-Dec. 1945).

No one will deny that the lifework of C. K. Ogden has produced valuable results in the fields of psychology, semantics, and education. Ogden's "General Basic English Dictionary" has been on my book shelves for several years, and quite frequently I have found its definitions helpful and ingenious. Al-

most as often, however, I found certain definitions thoroughly inadequate or even ridiculous. The idea that the definitions of this 441-page book could suffice for even the simplest kind of conversation would seem to me completely absurd.

Let us assume, for instance, that someone wants to give a simple order in a restaurant: "Waiter, bring me a tomato salad". Of these six words, only one, the indefinite article "a", is "Basic". The other words have to be defined in a roundabout way. Here's how (according to Ogden's own Dictionary):

"Waiter": Man, taking orders for, and handing round, food in restaurant";

"bring": "Come taking with one; make come";

"tomato": "Soft red or yellow fruit used as food, freq. with meat";

"salad": "Uncooked leaves, roots etc., dressed with oil etc., as food".

Obviously, the definition of salad is incorrect (chicken salad has nothing to do with "uncooked leaves, roots etc."), and the definition of "tomato" is very inadequate.

The word "me" is not listed at all either among the 850 words of the Basic Word List or among the 20,000 words of the "General Basic English Dictionary". I guess that any Chinese or Patagonian who comes across this word will just have to know by intuition that it is the accusative of "I" (which is Basic). Perhaps the knowledge of such accusatives is covered by the following rule printed on the copyrighted Basic English Word List: "Operators and Pronouns Conjugate In Full". If such should be the case, I have to admit that it goes beyond my understanding. My good Latin and Greek teachers would turn in their graves if they suspected me of talking about "conjugation of pronouns".

The word "restaurant", used in the definition of "waiter", is not listed on

the Basic Word List. Perhaps its knowledge is just taken for granted like so many other things which have to be added to the "only 850 words". The definition of "restaurant" in Ogden's Dictionary is "Place where meals may be had for payment". "Had", of course, is also missing from the Basic List. You have to learn it with "have", I suppose, as you have to learn "does", "did" and "done" with "do"; "goes", "went" and "gone" with "go"; "me", "my" and "mine", "we", "us", "our" and "ours" with "I".

With the help of Ogden's Basic Dictionary, the phrase, "Waiter, bring me a tomato salad", therefore, becomes in "Basic" something like this: "*Man, taking orders for, and handing round, food in a place where meals may be had for payment, make come to me uncooked leaves, roots etc., dressed with oil, etc., of a soft red or yellow fruit used as food, frequently with meat*".

Who is going to blame me for preferring the Esperanto version: "*Kelnero, alportu tomato-salaton?*"?

USE OF ESPERANTO FOR RELIGIOUS PURPOSES

The growing use of Esperanto for religious purposes is strikingly demonstrated by publications, Protestant, Catholic, and Jewish, recently received from Holland and Belgium. The Protestant example is a Correspondence Course in Esperanto on the Gospel according to Saint Luke, organized by the Bible School of Leeuwarden at a nominal fee. We have seen, so far, the introduction and the first lesson, which seem extremely well done. There are now three Christian Esperanto periodicals of a general Evangelical Protestant character: *Dia Regno* (Sweden), *Kristana Gazeto* (Holland), and *Afrika Voĉo* (South Africa). In addition, there is the *Bulteno* of the Quaker Esperanto Society, published in England. — The Catholic example is *La Mistero de Maria* by the Blessed Louis Marie Grignon de Montfort, founder (140 years ago) of the Missionaries of the Company of Mary and of the Daughters of Wisdom, two important religious Orders in the Catholic Church. "The Mystery of Mary" was previously published in 24 lan-

guages, so that the Esperanto translation is the 25th. It is significant that the booklet (64 pages) was translated by Brother Wigbertus Van Zon at the special request of the Company of Mary (also known as the Monfortist Fathers) and that this religious Order itself published it. There are at this time half a dozen Catholic periodicals in Esperanto, the most important being *Espero Katolika* (Holland), *Vojo-Vero-Vivo* (Holland), and *Flandra Katoliko* (Belgium). — The Jewish example is the periodical *La Voĉo de Izraelo* (The Voice of Israel), published in Brussels by the Hebrew Esperanto Group in Esperanto and Hebrew. Its principal concern is the Zionist movement. Other Zionist literature in Esperanto includes, in addition to reports about Jewish colonization in Palestine, *The Jewish State*, the basic book by Theodore Herzl, founder of the Zionist movement. The translation, which appeared in Budapest, was made by Mr. Bernhard Selzer, who was then in Vienna and is now living in Brooklyn, N. Y.

AN INTERNATIONAL LANGUAGE FOR SCIENCE

MARIO A. PEI, PH.D.

A have a friend who has been suffering from multiple sclerosis and has been confined to a wheel-chair for years. He has a theory, concerning which I am in no position to pronounce, that his condition is due to a form of metallic poisoning. Though his physicians do not seem to agree, he has been doing research of his own on the subject, having little else with which to occupy his time. Recently he called me up in great excitement: "I have just gotten a photostat" he said "of a medical article written by a big European physician, which I believe bears out my thesis. How can I get it translated?"

The article was some forty pages long. It was not merely in German, but in medical German, which is something else again. He would have to find, I told him, not simply a German translator, but one acquainted with medical terminology in both languages. We are still seeking the properly qualified person.

This is not an isolated experience, nor is it by any means confined to the medical field. The language problem bobs up in every field of scientific research to complicate matters. Technologists, engineers, physicians and surgeons, even literary and philological specialists are regularly driven frantic by the fact that books and articles bearing on their subjects and containing information which is an absolute "must" in their work, are composed in at least half a dozen languages. These books and articles are not, as a rule, translated, mainly because the reading public for them is not large enough to warrant publishers and editors to go to the expense of translating and reprinting them. Yet they are works on which the future of scholarship, science and research depends.

It is easy enough to say "Let the re-

search worker or scholar in a given field learn the languages he needs." Language learning is not a fast or easy or cheap process, even for one language. When the languages involved are five or six, the problem becomes almost insurmountable.

Literary and philological specialists are usually better equipped than the others in this respect, since languages are an inherent part of their specialization. Even they, however, are occasionally plagued by a book or article in an uncommon tongue, like Dutch, Swedish or Czech.

For those who are not primarily linguists, the chemists, physicists, economists, historians, engineers and physicians, the problem is much more serious. Colleges usually have a foreign language requirement for their undergraduates; universities generally have a "reading test" in at least two foreign languages for their prospective Ph.D.'s. But schools of technology and medicine seldom stress the languages. Yet at any time after receiving the sheepskin their graduates may be faced with the need for reading and understanding a foreign-language article or book essential for their field, and the foreign language may easily be among those they have not studied.

Remedies have been suggested. One interesting linguistic-technological experiment going on at present at Massachusetts Institute of Technology deals with the international acceptance by all languages of a series of terms and endings used in the scientific fields. To cite an example: where English uses the suffix *-ide* for a certain chemical compound (*chloride, sulphide, iodide*), Italian uses *-uro, (cloruro, solfuro, ioduro)*. If Italian were to accept *-ide* or something very similar, like *-ido*, or if English were to accept *-uro* or the anglicized form *-ure*, many misunderstandings could be avoided.

Even so, however, the basic language difficulty would remain. The English or American scientist might be confronted with similar endings in French, German, Spanish, Portuguese, Italian, Russian, Dutch and Swedish articles, but he would still have to learn the fundamental elements of those languages to be able to read them.

There is no reason why a common international language should not be adopted for universal scholarly, research and scientific use. The world of learning and science could then agree on the principle that all books in the scholarly, technological and scientific fields would be translated into that one language for international use, and that all scholarly, technical and scientific periodicals would appear in two languages, the national tongue and the international one. Every scholar, technologist, physician and scientist could be required to acquire, for reading purposes only, a single international tongue, instead of the many he must learn today if he wishes to keep abreast of developments in his field.

For the international language to be used, in written form, for scientific and scholarly purposes, there is in existence one tongue which holds great advantages over all its competitors—Esperanto.

Being a composite of roots from many linguistic sources, Esperanto avoids the nationalistic objections that arise at the suggestion of any national language—English (Basic or otherwise), French, Spanish, German or Russian. The tongue of no country could easily be accepted as the tongue of the scientists of all countries.

Of even greater importance is the extraordinary simplicity of structure of Esperanto. National tongues, with their peculiarities of grammar and illogical irregularities developed over centuries of national existence, have to be laboriously studied, not merely

for their vocabularies, but for their grammatical structures. The grammatical structure of Esperanto, on the other hand, is such that an intelligent adult can easily master it in one day. This leaves nothing but a vocabulary to acquire. Even if the vocabulary is imperfectly acquired, the use of a dictionary is all that is needed for reading purposes. Anyone can use a dictionary if its use is not complicated by the irregularities of verbs like *ring*, *rang*, *rung*, of nouns like *mouse*, *mice* or of idiomatic constructions like "look out" (which can only mean "look outside" to the learner until he has found out about the special meaning of the two words when used together).

The advantages of Esperanto were forcibly impressed upon me recently when an organization of which I am a member gave me several letters in Esperanto from foreign correspondents to translate. I have never studied Esperanto in the same sense that I have studied French or German. I know its grammar because, as already stated, any intelligent adult can master its few exceptionless rules in one day. I can neither speak it nor fully understand it when I hear it spoken. I had no access to Esperanto expert letters. All I had was the letters, my one-day knowledge of Esperanto grammar and an Esperanto-English dictionary. Yet the translations rolled off as smoothly and accurately. In the case of any "natural" language I should have had to have behind me some weeks of study of the grammar, plus a dictionary that would give all sorts of irregular forms and idiomatic meanings for special constructions.

This experience convinces me that Esperanto is the ideal tongue for scholarly and scientific writings. A technologist or scientist can learn to read it, with the help of a dictionary in one day. He can learn to write it, with the same aid, in a week.

he wishes to master a vocabulary of 2000 or so essential words, so that he can use them without looking them up, it will take him no longer than it would to learn a corresponding number of words in German or French. And this comparatively simple process will solve all the language problems of the scientific world.

An international language for the masses has not yet been adopted largely because the world's governments have not been interested in getting their populations able to communicate directly with the people across the border. But an international language for the masses is also a far more complex problem, since it would have to be learned in spoken as well as in written form, and this would mean putting the international lan-

guage into the elementary schools of all countries on a footing of equality with the national tongues.

The system of international understanding we advocate for scholars and scientists, on the other hand, is relatively simple of application. The learning process is one that each individual can easily do for himself. If scientists and scholars could then agree on the principle that all specialized books and periodicals are to appear in two versions, the national tongue for use at home and Esperanto for use abroad, they would not only make things far easier for themselves and those who will follow in their footsteps, but perhaps show the world's governments and masses the way to a better international understanding.

USE OF ESPERANTO FOR SCIENTIFIC PURPOSES

David Ericson, oceanographer at the Woods Hole Oceanographic Institution, Massachusetts, uses Esperanto for correspondence with fellow-scientists. He writes: "I have received a number of letters from E. Balach, Necochea, Argentina. He is a marine biologist who is interested in coming to this country to continue his studies, and he is very kindly sending me specimens of foraminifera from the Argentine coast."

"*Hobby and Esperanto Fight Cancer*," was the heading of an article in the "Daily Times", Minneapolis, Minn., about *Dr. Lehman Wendell* of that city. *Dr. Wendell's* assistance to Italian medical science started when he got a letter from Prof. Giorgio Canuto, University of Parma Medical College. In *Index Medicus*, Prof. Canuto read about an article on cancer of the bile

ducts, which appeared in "Minnesota Medicine", a medical society magazine. The article was "*ne havebla en Italio*" wrote Prof. Canuto (in Esperanto), and he would be most grateful if *Dr. Wendell* would look it up and see if he could find the answers to several questions.

Dr. Wendell then translated the whole article into Esperanto, used his camera to photograph diagrams, and sent the article to *Dr. Canuto*. Prof. Canuto's gratitude was heartily expressed (in Esperanto): "*Miaj kolegoj miris pro tio ke Esperanto povus esti aplikata en tia praktika celo. Estas la plej bona pruvo de la praktika valoro de nia lingvo.*" (My colleagues marveled that Esperanto could be put to such a practical purpose. It is the best proof of the practical value of our language.)

ESPERANTO IN COMMERCE

J. WADE COSS

Wholesaler and Exporter

On two separate occasions I have been visited by the representatives of South American cities who were interested in my product. In one instance the representative did not speak understandable English and in casting about for some means of getting my ideas over to him, it occurred to me to use my very limited knowledge of Esperanto. The reason I wasn't entirely successful was probably due to the fact that I haven't been a diligent student.

Since we have lost much of our far eastern and European markets, we must of necessity look to our Pan-American neighbors for future trade. In this connection, I should like to tell you about a Peruvian who visited my office.

I asked him what nations enjoyed the bulk of South American trade and why. His answer was that almost any country but the United States was in favor and that our position was due to the fact that we have always held ourselves more or less superior to those countries; but most important of all is that the representatives of other nations, whether it be a Japanese, German, English or Dutchman always speak fluent Spanish or Portuguese as the case may be and as he said, you cannot drive home your point to a Spaniard in English or poor Spanish.

Since it requires such a long time for our schoolboys to learn to speak

Spanish fluently, Esperanto seems like the logical solution to our problem, particularly so since it can be learned in so short a time. Also, it will mean bending a little and meeting the South American more than half way as Esperanto should be very easy for the Latin-American to learn.

My sole purpose in addressing you here is to leave with you a few ideas which you can turn over in your minds and which will expand with every minute's thought.

If we could put together a little organization—a sort of Chamber of Commerce, and if through correspondence with South American Esperantists we could find means of representing South American business firms, finding outlets for their products and through our members here, adjust difficulties and differences that might arise between South American exporters and American importers, engaging responsible legal talent to represent them in litigation in our courts, engage competent accountants to represent them in bankruptcy proceedings, etc., I have no doubt that some measure of compensation would come to us as a result of our organization.

Up to now we have thought of Esperanto as a vehicle of cultural advancement. This theory is tantamount to putting the cart before the horse for history records that culture follows trade.

EDITOR'S NOTE: This timely and thought-provoking article by J. Wade Coss, brings to mind a recent and highly significant letter in Esperanto, which we translated for a Wall Street firm dealing in valuable import-export information and service. It came from a business firm in Argentina (written in Esperanto) and read: "We have received your literature about import-export intelligence, *but it is printed in English.* We should like to inform you that our national tongue is *Spanish*, and for international use we prefer *Esperanto*. Therefore, if you wish to do business with us, be so kind as to correspond and publish either in Spanish or Esperanto."

“LET US CONSTRUCT A BRIDGE . . .”

PHILIPPINE GUERRILLA SENDS A MESSAGE TO JAPANESE ESPERANTISTS

Catbalogan, Samar, Philippines
November 19, 1946

Dear Fellow-Esperantists of Japan:

Greetings to you all in the name of our *HOPE*.

With great appreciation I wish to thank you for your Esperanto Movement in Japan, and especially for your vital resurgence immediately after the War.

Having read in the *American Esperantist*, May-June 1946, of your activities and interests with respect to the Esperanto Interlanguage, I cannot but express that it is a democratic ideal and timely. At the outset, I for one, am a Filipino Esperantist and an active member of the EANA. I am thinking of you people as brothers, not only in terms of common humanity but also in terms of international relationship.

During the recent War, and at the time of occupation of our country by your now defunct Imperial Government, I was up in the hills in the evacuation somewhere in Samar. I had resisted your government not because I do not want to be friendly to the Japanese people, not because I hate the Japanese nation, but because I refused to remain a slave under the yoke of International Misunderstanding. I fought against your government to defend my country's right to be friendly and to be understood in terms of Peace and International Brotherhood. However, I refused to fight against Japan with swords, bullets and guns, because right in my heart there is a spot still burning to be friendly and to be peaceful with you all. My simple reason is that I love you Japanese people as God's creatures in the same principles as equal with the Filipino people.

Now the time has come for us all, that in order to forget the folly of the defunct Imperial Government and the ruins of our countries—we, as social and sentient human beings must maintain on the face of this planet the unified terms of a just, durable peace, and eternal friendliness. I do not forget the hunger I endured, the exhaustion I suffered, the heavy sweat I perspired, the blood I shed, and all the means of life and livelihood I lost during the conflict. I have been born to be a friendly human being. I have been born to love God and to love my neighbor as myself. And by this principle, let us pull down the walls of misunderstanding and construct a bridge—the ideal of international and interracial brotherly understanding by means of the Esperanto Interlanguage.

As for me, I shall forever remain your friend and respectful neighbor in all terms of brotherly international relations and lasting peace, and most especially in the bond of *ESPERANTISM*.

Very sincerely, your Fellow-Esperantist,
ADRIANO RAGRACIAS

EDITOR'S NOTE: Adriano Ragracias, a former Philippine guerrilla who fought for freedom against the Japanese on Leyte, was one of the first to extend the hand of fellowship through the "bridge-language" Esperanto. Adriano Ragracias is now Corresponding Editor in the Philippines for American Esperantist.

ESPERANTO IN ACTION

His Excellency Mr. U. Shwe Baw, Secretary to the Government of Burma, visited the headquarters of the British Esperanto Association in London, in January 1947, when he was in Britain as Secretary General to a Burmese Delegation. He joined the Esperanto Association and declared that he hopes to spread the use of the language in his Far Eastern country. He became acquainted with Esperanto when he studied at Oxford University.

★

International conferences at which Esperanto is the only language spoken will be held this summer in many places. The 32nd Universal Esperanto Congress is to be held at Bern, Switzerland, July 27-August 2. An International Workers' Esperanto Congress will meet at Aarhus, Denmark, an International Catholic Esperanto Congress at Hilversum, Holland. Esperantists from Balkan countries will gather at Varazdin, Yugoslavia. Esperanto summer schools are to be held at the People's College, Helsingoer, Denmark, at Hadsten, Denmark, at Skoevde, Sweden, and at Angers, France. Esperantists from different lands will enjoy a community vacation at Lofthus, in the most beautiful part of Western Norway.

★

An Esperanto postage stamp will be issued by the Bulgarian Government on the occasion of the 30th Bulgarian Esperanto Congress, this summer. It will be a 20 Leva stamp and the first Bulgarian stamp with Esperanto text. Brazil and the Soviet Union have issued a total of 16 stamps with Esperanto text. Official postal cards with text in Esperanto have been issued by Brazil, Soviet Union, Austria, Hungary, Czechoslovakia, Free City of Danzig, and Principality of Liechtenstein (For complete descriptive survey see article by Werner Simon in AE, March-April 1946.)

In Belgrade an inquiry made among the members of the Yugoslav Parliament revealed that 51% of them favor the general introduction of Esperanto for international relations.

★

Esperanto's qualifications as a "bridge language" between different languages and cultures are being demonstrated in the Netherlands by the publication of a new book series entitled "Van Vreemde Velden" ("From Foreign Fields"). It presents Dutch translations of selections from the literary masterpieces of the smaller nations. These translations have been made via Esperanto. The two first volumes have appeared: 1) Estonia-Latvia-Lithuania, 2) Hungary-Bulgaria. Up to now almost nothing from the literature of these nations had been published in Holland while there are plenty of translations from the English, French, German, and Russian. The series will be continued. The publishers, Born's Uitgeverij N.V., Assen, have announced that there will also be a volume containing Dutch translations from works originally published in Esperanto.

★

Shakespeare's Anthony and Cleopatra, translated by Stephen A. Andrew (who also translated *Romeo and Juliet*), has just appeared in an excellent Esperanto edition in London, England. This brings the Esperanto editions of Shakespeare's plays to ten: *Hamlet*, *Macbeth*, *King Lear*, *Julius Caesar*, *The Merchant of Venice*, *As You Like It*, *The Tempest*, *Midsummer Night's Dream*, *Romeo and Juliet*, *Caesar* and *Cleopatra*. The only one of these published in the United States is *As You Like It*, in the highly regarded translation by Ivy Kellerman Reed (available from the AE at the price of 50 cents). The new book, *Anthony and Cleopatra*, from the AE at the price of 60 cents.

AROUND THE WORLD

The Czechoslovak Government Department of Information includes an Esperanto section (*Esperantsky Svet*, "Esperanto World") in almost every issue of its weekly news bulletin, "*Kulturni Informaci*" (Cultural Information), which is sent to the editorial offices of all newspapers and periodicals in the country. It started this practice in October 1946.

★

All four zones of post-surrender Germany have proved to be fertile ground for the Esperanto movement. In the *American zone*, the University of Munich recently organized a lecture in Esperanto by the Persian university professor, Dr. Saribek Agamjam. Esperanto is taught at the university as well as at several other schools in Munich. In the city of Bremen, experimental Esperanto classes were started this spring in several public schools.—In the *French zone*, the influential youth magazine, "*Die Zukunft*", has begun the publication of a serialized Esperanto course by K. O. Schmidt.—In the *Russian zone*, a Zonal Conference of Anti-Fascist Esperantists was held recently at Dresden. It honored the memory of the numerous German and foreign Esperantists who died in Nazi concentration camps.—In the *British zone*, the Northwestern Esperanto Federation and the Rhineland-Westfalia Esperanto League are very active.

★

A *Swedish Peace Prize* was given to a lifelong pioneer of Esperanto when the Stockholm Peace Society awarded the Josefina Larsson Prize for 1946 to Harald Thilander, of Stocksund, Sweden, who has been for many years Editor of an Esperanto journal for the blind, "*Esperanta Ligilo*", published in Braille script. With interruptions caused by the two world wars, the journal has been published since 1904.

The Postmaster General of Austria, Dr. Karl Dworschak, has accepted the chairmanship of the Foreign Affairs Committee of the Austrian Esperanto Center. He is now learning Esperanto himself and is planning to promote its use in international postal relations.

★

The Postmaster General of the Netherlands, Mr. L. Neher, recently wrote the foreword for a special Netherlands issue of the international Esperanto journal, "*La Interligilo*", organ of the International League for Esperanto in Postal Relations, Telecommunications and Transportation. He declared in his article: "The endeavors of the Esperantists are very much to my liking because they are closely related to the principles which are at the basis of the Post Office and of Telegraph and Telephone Communications, . . . as is evidenced by the inscription on the entrance to the Postmaster General's Office Building in The Hague: The task of the Post Office is the exchange of ideas. How could this exchange of ideas be carried out better than by means of Esperanto? One may learn foreign languages, but the number of languages learned will always remain limited. He who has a perfect knowledge of Esperanto finds an open door almost everywhere in the world." The Dutch Postmaster General is also a member of The Netherlands Committee for the Practical Application of Esperanto, with headquarters at the Hague.

★

In the *Balkans* the following Esperanto journals are being published at present: *Internacia Kulturo*, Sofia, Bulgaria; *Helena Esperantisto*, Athens, Greece; *RES*, Bucharest, Rumania; *Triglavo*, Ljubljana, Yugoslavia. The First Balkans Esperanto Conference was held at Asenovgrad, Bulgaria, on August 26, 1946.

ESPERANTO IN EDUCATION

The Teachers' Association of the Province of Buenos Aires, Argentina, at its recent Convention at La Plata, adopted unanimously a resolution advocating the teaching of Esperanto in all schools where qualified teachers are available. The resolution emphasized that Esperanto should be studied "not only because of its practical usefulness and the possibility of using it immediately, but also because of its great educational value". The Teachers' Union of Necochea, which proposed the resolution at the initiative of Professor Hansen, was invited to submit practical plans for putting it into effect.—In the neighboring Province of Cordoba, a Conference of Public Libraries decided to promote the study of the Interlanguage by supplying rooms for Esperanto classes free of charge.

In Austria the State Examination Commission for Esperanto has been reorganized under the chairmanship of Dr. Maximilian Fuehring, Department Head in the Ministry of Education. Among the many schools at which Esperanto is being taught, the latest addition is the State Institute of Technology in Vienna. Its classes are in charge of Dr. Ernst J. Goerlich.

In the Canary Islands the University of La Laguna features an Esperanto class conducted by Dr. Regulo Perez, who also teaches Latin and Greek at the University. Four professors attend, in addition to the students. The class was started at the initiative of Dr. J. Maynar Dupla, Dean of the Department of Chemistry.

The Teacher's Congress of Uruguay adopted a resolution favoring the teaching of Esperanto in the schools. The vote followed a speech on Esperanto and Education by Professor M. Fernandez Menendez, of Montevideo.

In Denmark Esperanto has just become a compulsory subject in the elementary school of Store Heddinge. Classes began April 1. Students have two lessons a week in the sixth grade, three lessons in the seventh grade. Formerly the teaching of German was compulsory. Many parents protested against this, and, at the suggestion of a teacher, Hans Dalgaard, the School Board decided to substitute Esperanto for German. This tendency toward Esperanto from German is growing.

Many German Adult Education Centers or Peoples Colleges (Volkshochschulen), which are playing an important part in the reeducation and democratic reorientation of the German people, are now conducting Esperanto classes. An incomplete survey lists 32 Esperanto classes in the Adult Education Centers of 22 cities in all occupation zones: Berlin (9 classes), Munich (2), Stuttgart (2), Cologne, Bremen, Hanover, Darmstadt, Feldkirchen, Freiburg, Freilassing, Goettingen, Hagen, Kaiserslautern, Kiel, Luebeck, Mannheim, Oberramstadt, Reutlingen, Velbert, Weisbaden, Worms, Flensburg.—The radio stations of Munich (American zone), Hanover-Hamburg (British zone) and Kaiserslautern (French zone) are now featuring Esperanto programs.

The French Esperanto Association has a Teachers' Section which at the end of 1946 had 707 members, grade school and high school teachers as well as university professors. At Nancy, the City Council decided to introduce the teaching of Esperanto in a number of schools. In Lyon, several schools including the "La Martiniere" Technical High School, teach Esperanto.

In Palestine Esperanto is being taught at the University High School "Beith Hakerem" in Jerusalem.

FOR A UNITED WORLD

In the Netherlands the recent National Convention of the High School Teacher's Association featured an address on Esperanto by H. W. De Koning. He advocated the introduction of Esperanto in the schools within the framework of a general school reform. His talk was followed by many questions and expressions of agreement.—Esperanto is now being taught at the Technical High School, The Hague, where those attending the classes include the principal, 3 members of the faculty, and 76 students.—At Purmerend the City Council decided on the introduction of Esperanto in the 7th and 8th grades of the public elementary school.

In Hungary the University of Szeged, 4 Budapest high schools and several commercial schools recently added Esperanto classes to their curriculum.

In Greece the recent circular of the Minister of Education, A. Papadimos, on the teaching of Esperanto in the schools (full text in the last issue of AE) has caused a great deal of favorable comment in the press as well as increased interest in the schools. In two teachers colleges and six high schools, where introductory lectures were given, all the students expressed a wish to attend Esperanto classes. The demand for such classes is now much greater than the supply of qualified teachers. Steps are being taken to train teachers.

In England Esperanto is being taught in a fairly large number of schools. A new textbook for the classroom, "A School Esperanto Course", by A. G. Batt, has just been published in London.

In Poland attendance at Esperanto classes is compulsory for students of the High School of Arts, Gdynia.

The Swedish Parliament approved a budget appropriation of 5,000 kroner for the organization of Esperanto classes for public school teachers. The classes will be held this summer. The appropriation was requested by the Minister of Education.

The recent death of Fleming Fulcher, co-author, with Bernard Long, of the famous Fulcher & Long "English-Esperanto Dictionary" was a great loss for the movement in England and in all English-speaking countries.

Among school children the spirit of international friendship can be mightily strengthened by the use of Esperanto, as was demonstrated recently at Makarau, New Zealand, where grade-school children have been studying Esperanto. Under the direction of their teacher, Mr. Brendon Clark, they prepared an album containing pictures of New Zealand, specimens of foliage, labels from New Zealand products, pictures of Maoris and Maori art, copy of Maori song, a page of stamps, and informative essays about New Zealand translated into Esperanto. The album created much interest in the Makarau district. It was sent to the children of a French school. An Air Mail reply was recently received from the French teacher: "Rejoicings! Your wonderful album reached us quite safely. Many thanks. It came at a very opportune moment, as there is to be an important demonstration of 'the Republican School' and modern methods of education. It will be exhibited in a theatre in the city of Montpellier (100,000 inhabitants). I shall try to prepare an equally beautiful and comprehensive album for you... I am working on an 'Esperanto Week' in which 40 teachers will take part."—In a similar way the Makarau school established relations with a school in Finland.

ESPERANTO CLASSES IN NORTH AMERICA

In a previous issue of AE (Nov-Dec, 1946) we reported on Esperanto classes in the Schools. Since that report, we learn that official classes in Esperanto are sponsored by the Adult Education Division of the public schools of Glendale, Calif. *Arthur S. Kane* is the teacher and pupils may receive high school or junior college credit. 43 students are participating, three of whom are regular day-school teachers.

Many classes other than school classes have been in progress throughout North America during the past year. In Hamilton, Ontario, *J. H. Hartley* teaches regular classes in Esperanto. *Amo Chesley* guided a course in Halifax, Nova Scotia. *Karl Nell*, in Rochester, N. Y., taught a class for the International Workers Order. *Miss Roan Orloff* taught two Esperanto Cseh-Method classes, one in Boston and one at the YWCA in Portsmouth, N.H. She also initiated classes that continued as self-study groups in Providence, R. I., *Mrs. H. F. Wilson* in charge; in West Chester, Pa., at the Bahai Center under the guidance of *Chester Lear*; in Oshkosh, Wis., *Helen J. Wilk* in charge. From Sioux Falls, S. D., *Miss Elsa Steinmetz* reports a class. In the office of the Canadian Surety Co., Toronto, Ontario, *Mrs. Barbara Morten* writes: "Jes. ni havas Esperantistan Klubon en nia oficejo. Ni studas diligente."

Walter S. Ryan, formerly of England, taught a group of young people at the YMCA in Brooklyn, N.Y. Regular classes for young people were given in Elmira, N. Y., under the guidance of *Mrs. Eliza Smith*. In Salt Lake City, a group organized as the "Martin Winant Esperanto Club" has been studying. Reports from California tell of a class for advanced students at the Long Beach Public Library, by

Chas. E. Briggs; a group under the guidance of *Miss Celia Winnick* meets at the Bahai Center in Los Angeles; and a class in Palo Alto, taught by *Herbert L. Thompson*, has just finished its work. A class at the Carpenteria School, Calif., has just been organized, *Gilbert Tuck* in charge.

In Indianapolis, Ind., the Central Indiana Council of Boy Scouts has organized an Esperanto class—*Frank L. Gaines* teacher. A new group is studying at the YWCA in Fargo, N. D., with *Bertha Helmer* as teacher. And in Tacoma, Wash., a study-group was recently organized among night-shift workers in a plant there, *Fredrick Laws* in charge. They study during their forty-minute lunch period each night. *Harold Latham*, conducts a study-group in Caledonia, N. Y.—among them two teachers and the wife and secretary of the Principal of the local school. This is all in addition to his initiation of various public school classes in his County. *Stewart Schrack*, formerly teacher of the Esperanto class in the Retsof, N. Y., High School, has already started a small Esperanto study-group at his new post in Westminster College, Pa.

Esperanto classes in New York City during the past year included a class at the Muhlenberg Public Library, taught by *Harry G. Schatz*; and other study circles led by *H. S. Harris* and *Ray M. Pease* and *Miss Frances Lesher*.

It is not too early for you to plan your classes for next year. *Howard E. Latham* has worked out a very effective method for getting Esperanto into various High Schools in his area. As Secretary of the "Junula Fako", he is ready to assist and advise others who might wish to try out a similar plan. Write the Central Office for details and for aids by way of leaflets, books, etc. Tell us your plans.

Read "The Language Problem, Its History and Solution," by E. D. Durrant, \$1.50

THE ESPERANTO STUDENT

La Libertempo

Kien vi intencas iri por pasigi vian libertempon, Jozefino?

Ĉi-jare, mi ne scias, Katerino.

Ĉu vi preferas la montaron aŭ la marbordon?

Mi preferas la montaron. Mi sopiras al bela naturo ... al birdoj, floroj, kaj longaj promenoj en la arbaro.

Ho, estas malvarme en la montoj, mi opinias. La bela, blu-verda maro estas pli bona ... plena je sunbrilo ... kaj tre oportuna por bani kaj naĝi.

Jes, Katerino ... kaj tro multe da sablo kaj sunbrilo kaj insektoj ... kaj eĉ puloj ... ne forgesu ilin!

Nu, en la montaro ankaŭ estas insektoj ... kaj eĉ serpentoj! ... Mi malamas serpentojn!

Ho, sed vere, kio estas interesa ĉe la marbordo? Estas nur ebena, monotona akvo ... kaj ondoj kelkfoje ... sed tio estas tre enuiga al mi. Ne ... por mi la montaro, ... ĉiam!

Sed, kara, ĉu vi ne scias ke sunbano kaj sunbruna haŭto estas nun la modo?

Nu, ... oni povas sunbani en la montaro ankaŭ. Fakte, tie la suno estas eĉ pli intensa, ĉu ne?

Se vi povus trovi sunplenan tagon, ... kaj tio estas tre malofte! Ne, mi preferas la vastan maron, kiu etendas sin mistere ĝis la horizonto.

Ho, ne, Katerino ... mi tute ne ŝatas la marbordon, kun ĝia densa, malseka aero, ... kun sablo en la haroj ... kaj sablo en la okuloj ... kaj sablo en la ŝuoj ...

Mi bedaŭras aŭdi tion, Jozefino, ĉar mi intencis inviti vin por esti mia gasto dum la venonta semajno, en mia domo apud la maro.

Ĉu vere? Nu ... do ... la marbordo ne estas tro malbona ... Fakte, en kelkaj rilatoj mi tre ŝatas ĝin ... jes, blu-verda ... mistera ... melodia ... kaj belaj, fortaj gardantoj ĉe la banloko ... Kiam mi devas esti preta por iri kun vi, kara?

The Vacation

Where do you intend to go for your vacation, Josephine?

This year, I don't know, Catherine.

Do you prefer the mountains or the seashore?

I prefer the mountains. I yearn for beautiful nature ... for birds, flowers, and long walks in the woods.

Oh, it is cold in the mountains, I think. The lovely, blue-green sea is better ... full of sunshine ... and just fine for bathing and swimming.

Yes, Catherine ... and too much sand and sunshine and insects ... and even fleas ... don't forget them!

Well, in the mountains there are insects also ... and even snakes! ... I hate snakes!

Oh, but really, what is interesting at the seashore? Only level, monotonous water ... and waves sometimes ... but that is very tiresome to me. No ... the mountains for me, ... always!

But, dear, don't you know that sunbathing and tanned skin are now the fashion?

So, ... one can sunbathe in the mountains also. In fact, there the sun is even more intense, isn't it?

If you can find a sunny day, ... and that is very seldom! No, I prefer the vast sea, which stretches mysteriously to the horizon.

Oh, no, Catherine ... I certainly do not like the seashore, with its heavy, damp air, ... with sand in the hair ... and sand in the eyes ... and sand in the shoes ...

I am sorry to hear that, Josephine, because I intended to invite you to be my guest during next week, in my house by the sea.

Really? Well ... so ... the seashore isn't too bad ... In fact, in some respects I like it very much ... yes, blue-green ... mysterious ... melodious ... and handsome, strong life-guards on the beach ... When must I be ready to go with you, dear?

"A GOOD START"

On the opposite page we print that part of President Clarke's Annual Report to the EANA Congress which has to do with an adequate Sustaining Fund. Your President, your General Secretary, and every member of the Estraro, are dedicating themselves to *Esperanto in America*. A well-equipped Central Office is vital to this endeavor. The movement is growing, and opportunities for promotion are limitless. America must now develop an efficient and thoroughly practical Center. We must organize our scattered and individual efforts — often working at cross purposes—into successful concerted endeavors. To succeed, we must direct our energies, our loyalties, and our financial support to the one official organization which gives promise of solid accomplishment — to *EANA and its AE*. Individualist 'Institutes', 'Foundations', 'Book Services', etc., dissipate our resources and tend to disharmony. Undivided support and loyalty to EANA will advance *Esperanto in America*.

Yes, "we have made a good start..." Dan Ward Gibson initiated the Sustaining Fund, and members are sacrificing to contribute as "Volunteers for Victory". New members of the Sustaining Board are: *Ben B. Ehrlichman* and *Preston Davis, Jr.*, \$10 a month; *Francis H. Sumner* and *Ilow C. Limb*, \$5 a month. Also, a U. S. Savings Bond from *Isabel Snelgrove*, \$25 at maturity. It is the consensus of many members, and the belief of your Estraro, that the new slogan, "Give 10c a Day — to E.A.N.A.", and the new plan for helping the Sustaining Board, "\$3 or more, a month", will make it possible for a considerable proportion of the membership to participate in the all-out effort. Will you answer the call?

PROBLEM IN AUSTRIA

In our preceding editorial, we have touched upon the problem of support and loyalty in concerted endeavors. Individual effort, within the framework of the official organization is one thing — but competitive and irresponsible action is another. A great many European Esperanto journals have, from time to time, discussed this eternal problem in Esperantolando. *Montagu Butler* once wrote that "every third Esperantist wants to establish his own Esperanto magazine". And Esperanto "institutions" are almost as numerous as Esperantists. The following article is taken from *Austria Esperanto-Revuo*, Jan-Feb. 1947, official organ of the Austrian Esperanto Movement. (Tr. fr. Esperanto.)

"At all times there exist within the Esperanto movement persons who do not wish to submit to organized discipline, and whose aim is to use Esperanto to turn the attention of authorities and the public to their own person. For them, therefore, success for Esperanto is not the high aim of their action, but Esperanto is only an instrument for their private aspirations. Such persons, we regret, have again shown up in Austria. For that reason we consider it necessary — to avoid future confusion — to concisely inform all competent organs of the Esperanto movement, that no person, group or institution in Austria has the right to officially speak in the name of the Austrian Esperanto Movement except the nation-wide Esperanto organization, the Austrian Esperantist Federation, and its official organ, *Austria Esperanto-Revuo*."

We believe that the principles to be found in this Austrian editorial merit careful thought and action on the part of every Esperantist everywhere — not excluding America.

The Esperanto Association of North America

EXECUTIVE COMMITTEE

Edwin L. Clarke

W. Solzbacher

G. Alan Connor

Joseph Leahy

WILL YOU GIVE TEN CENTS A DAY TO EQUIP A REAL CENTER FOR EANA

A letter from Secretary Connor mentions going to Vineland, New Jersey, to conduct a campaign for Esperanto. He should be free to do that kind of thing. Upon his return, after a week's absence, he and his good wife found awaiting them and needing answers on Esperanto business, 189 letters. Count them, 189! Divide by seven, more than 26 per day! Obviously it is impossible for one to carry any such load in spare time. We must have an office secretary. Without one either the Connors will break down trying to do the impossible, or people will quit trying to promote and do business with EANA, on the ground that it does not tend to its correspondence. Here is our bottle neck! And here is what ought to be done about it!

We have made a good start toward getting an adequate Sustaining Fund, but it is only a start. This is one of the matters on which we should now concentrate, each beginning with himself. Few of us are rich. We cannot count on good angels to finance us. The work must be done by the majority of us, persons in moderate circumstances, but persons who know that the wolf is a long way from their door. We ourselves must be the ones to put Esperanto on its feet financially.

EANA wants 100 pledges of \$10.00 per month, or 333 of \$3.00 per month, or any other arrangement that will give a monthly income of \$1,000. This is not an appeal for large giving forever. We have reason to believe that if we do our work right for just a few years, we shall have enough members and resources to take the victory. Is Esperanto worth 33 cents per day to you? Or 10 cents?

Certainly we are under pressure to give to many causes, and there is clearly a limit to what we can do. Many of the causes to which we contribute will manage to get along all right without our gifts. Our donation to them makes little difference to them, they deal with large sums. To EANA, on the other hand our contribution may be an appreciable per cent of the total. We may well decide, therefore, that even if we can not now increase our total giving, we will give a larger proportion of our benevolences to EANA. To EANA \$10.00 means something, \$120.00 means much. To big, established organizations, such as hospitals, colleges and the like, that have thousands of supporters, it means relatively little.

If we really mean business we should regard our language as something to be sold to America now, not something for which to labor for the next thousand years. It is better if possible to give liberally now than to plan to give a smaller amount for life. Investment today gives hope of large returns. Certainly every new Esperantist we win helps lighten the burden of all.

EDWIN L. CLARKE, *President E.A.N.A.*

Contributions to EANA are deductible for income tax purposes.

"A FINANCIAL BLOOD TRANSFUSION"

Editor American Esperantist:

Dan Ward Gibson's appeal for financial support for the Esperanto movement in America was a stirring and forceful article. And he backs up his words by action. But not every Esperantist who loves "nian karan lingvon" even as Gibson does, is able to contribute as liberally as he does. As a matter of fact, I am convinced that only comparatively few can give \$10 a month.

But suppose even 300 real Esperantists in America could be induced to pledge a lesser amount each month for the next year (and that should be possible, I believe), our Central Office would get a financial blood transfusion that would help attain the ends we all so much desire. The idea here suggested is merely supplementary to Mr. Gibson's plan. If you can't give \$10 a month, give a lesser amount — "mony a mikle maks a mukle."

Vivu Esperanto! JOHN W. WOOD.

GIVE 10c A DAY — FOR E.A.N.A.! Encouraging letters are coming to us from members throughout the country — all are in line with President Clarke's call for *Volunteers for Victory*. The consensus is that while some members can afford to give \$10 a month (indeed they would not be satisfied with giving less), others could more readily give \$3 a month for *Esperanto in America* — and in this way broaden the base of giving so as to include the majority. \$3 a month means a sacrifice of only 10c a day. If every Esperantist would accept this personal sacrifice and participation, EANA could advance to as yet undreamed accomplishment. It could mean a real Central Office, with office help, regular and better editions of *Amerika Esperantisto*, occasional Bulletins, organized membership participation throughout America, literature and Yearbook and "resources to take the victory!" For those without income (like our tried and true samideano John W. Wood), \$1 a month, or \$10 Sustaining Membership for the year, is a real "blood donation" for Esperanto. Will not those of us, who receive some income, give 10c a day to this "financial blood transfusion" to E.A.N.A.? Join the Sustaining Board now, "\$3, or more, a month".

JULIA ISBRUCKER WILL VISIT AMERICA. She will arrive in America in October or November. If EANA members can arrange for talks in schools, colleges, clubs, Rotary, Kiwanis, etc., for October, she can come then. *Julia Isbrucker* lectures in English or Esperanto, about Esperanto, World Government, Cseh Method, etc., and she carries motion pictures of Holland, with Esperanto sound-track. All that is required is lodging among the Esperantists, and arrangement for transportation from the local address to the next town where she will speak. Write the Central Office at once, and tell us what you can do. What are the possibilities in your locality?

EXCELLENT ESPERANTO COURSES AT GREEN ACRE. A real opportunity for New Englanders and others. *Week of August 11-16:* two Esperanto courses — one for beginners, the other for advanced students. There is no charge for either course, only for board and room, rates from \$21 to \$39 per week. *Green Acre Summer School* is located in Eliot, Maine, five miles north of Portsmouth, New Hampshire. Trains and buses will be met on request. Reservations must be made in advance. Certificates will be awarded for satisfactory completion of the courses. For further information, write to the instructor: *Roam U. Orloff, Hotel Canterbury, Boston 15, Mass.*

BOMBOJ FALIS EN MAJO 1940

W. SOLZBACHER

Kiam la unuaj bomboj falis sur la urbon Antverpeno en la frua mateno de la 10-a de Majo 1940, mi estis meze en la bombatakita regiono. Mi ĉestis la komencon de nova fazo de la milito, en kiu la Hitlera "fulmostrategio" terenjetis Nederlondon, Belgujon, Luksemburjon kaj Francujon. Tio okazis antaŭ sep jaroj — ŝajnas tamen, ke tuta epoko de la historio forpasis deponi tiu fatala horo.

En tiu decida nokto mi estis nur gasto en la belga havenurbo. Mi bone konis la urbon Antverpeno pro oftaj vizitoj. De tie mi eĉ faris mian unuan vojaĝon al Ameriko en Januaro 1933, nur du semajnojn antaŭ la "potencopreno" de Adolf Hitler en Germanujo. La tago tiam estis griza kaj nebula, kaj nur malmultaj pasaĝeroj estis sur la angla ŝipo "Pennland" iranta al Halifax (Nova Scotia) kaj New York. La plej granda grupo de la pasaĝeroj konsistis el flandroj en multkoloraj mezepokaj kostumoj. Ili estis survoje al Chicago, kie ili intencis organizi reklaman vilaĝon en la Mondekspozicio. Ilin akompanis al la ŝipo muzikistaro kun variaj instrumentoj. La muzikistoj ankaŭ estis vestitaj en historiaj kostumoj, en kiuj la flava kaj ora koloroj brilis pli multe ol la aliaj. Kiam nia ŝipo fine moviĝis kaj malrapide malsupreniris la Schelde-riveron en la direkto al la Norda Maro ili ludis la belgan nacian himnon, kun ĝia lasta verso: "Reĝo, Leĝo, Libereco". Ok jarojn poste, la reĝo estis militkaptito, la leĝo de la lando estis subpremata per la senleĝeco de brutala invadinto, kaj libereco ekzistis nur en la revoj de la popolo kaj en la kaŝa agado de komenciĝanta Rezista Movado. . . .

Estas vere, ke inter la bomboj de la 10-a de Majo 1940 mi ne pensis pri la vojaĝo al Ameriko. Pensoj venis pli malfrue kaj rememorigis min, ke en 1933 mi vojaĝis de Antverpeno al Usono por prelegi pri temoj, el kiuj unu estis:

"Ĉu Eŭropo proksimiĝas al nova milito?" Mia respondo al tiu demando estis, ke multaj faktoroj puŝas Eŭropon al nova katastrofo, sed ke sub certaj kondiĉoj celkonscia laboro de amikoj de la paco havas ankoraŭ ŝancon eviti militon. Kiam la bomboj falis sur Varsovion kaj poste sur Roterdamon kaj Antverpenon, tiu ŝanco ĉestis definitive perdit.

Kiam usona organizo invitis min por prelegvojaĝo en Januaro-Februaro 1933, la intenco estis, ke mi estu unu el du parolantoj en ĉiu kunveno kaj ke la alia estu Profesoro André Philip el Francujo (poste Franca Ministro de la Financoj); li kaj mi diversfoje paroladis kune en kunvenoj en Polujo, Aŭstrujo kaj Francujo. La invitantoj do opiniis, ke, parolante de iomete malsamaj vidpunktoj, ni povus doni al usonaj aŭskultantoj pli klaran bildon pri la konfuza situacio en Eŭropo. Tamen fine S-ro Philip ne povis veni samtempe kiel mi, kaj mi faris la vojaĝon sola. Li, kontraŭe, estis en Usono en la momento, kiam la bomboj falis sur Antverpenon. Li revenis hejmen ĝuste antaŭ la fino de la somera milito en Francujo. Kiam mi vizitis lin en Oktobro 1940 en lia kaŝita hejmo en Le Chambon-sur-Lignon, li estis organizanta la komencon de grava Rezista Movado. Vere la problemoj estis serioze ŝanĝiĝintaj deponi 1933.

Vekiĝo venis subite en tiu 10-a de Majo 1940. Mi estis gasto en amika familio loĝanta en antaŭurbo de Antverpeno, proksime al la aerhaveno. Kiam la bomboj krakis kaj la vitro de la fenestroj splitis, mi unue, pensis, ke tio eble estis unu el tiuj "eraroj", kiuj okazis kelkfoje en la unua parto de la milito, kiam aeroplanoj faligis bombojn sur urbojn en neŭtralaj landoj, kiujn la pilotoj konfuzis kun malamika regiono. Sed la eksplodoj fariĝis tiel oftaj kaj la kontraŭaeroplana pafado fariĝis tiel intensa, ke mi baldaŭ sciis,

ke tio signifas militon por Belgujo kaj sendube multaj aliaj landoj. Mi rapide vestis min kaj saltokuris malsupren. La familio, kies gasto mi estis, jam estis kunveninta en la kelo. Oni bruligis kandelojn kaj preĝis la rosaron. Mi iris eksteren kun amikino, kiu estas ĵurnalistino. Homoj kuris ĉirkaŭe en konfuzo. Ni eksciis, ke tute proksime kelkaj personoj estis mortigitaj en la strato. Fajroj en diversaj najbaraj distriktoj rapide vastiĝis. Unu el la konstruaĵoj, kiuj ekbrulis unue, estis granda frenezulejo, kaj poste ni aŭdis terurajn rakontojn pri tio, kio okazis al kelkaj el la pacientoj.

Konfuzo regis ĉie. Soldatoj klopodis, kun malmulte da sukceso, peli la homojn en la domojn. Fine la bomboj ĉesis fali. Ni eniris la domon kaj funkciigis la radion. La unua voĉo, kiu frapis nin, estis tiu de D-ro Goebbels, Propaganda Ministro de la Hitler-Reĝno. Li legis ion pri "komploto de Belgujo kaj Nederlando kontraŭ Germanujo", pri "plano de atako kontraŭ Germanujo tra Belgujo" kaj pri "decido de Germanujo protekti la neŭtral-econ de tiuj landoj". Ni jam estis vidintaj ion pri tiu protekto.

Kiam tagiĝis, mi deziris hejmeniri kiel eble plej rapide. Mi tiam vivis kun mia familio en Genval, urbeto sude de Bruselo, survoje al Namur. Mi do akompanis mian amikino, kies oficejo troviĝis en la centro de Antverpeno. La tramoj ne funkciis, ni do devis piediri por iom pli ol unu horo. La strato estis kovrita en multaj lokoj per rompita vitro. Ni pasis domojn tute aŭ parte detruitajn. Fajrobri-gadistoj laboris por forigi ruinaĵon kaj ripari gastubojn. Fine ni atingis la stacidomon. Mi adiaŭis mian amikino, kiu iris al sia laboro. Mi revidis ŝin nur kelkajn monatojn pli malfrue, kiam ŝi helpis min kaŝe foriri el Belgujo.

La milito estis vere komenciĝinta por mi. Mi ne plu retrovis miajn edzinon kaj kvar infanojn, ĝis kiam post kvar monatoj—kiuj ŝajnis eterneco—mi fine revidis ilin en Suda Francujo. Mi iris tra bomboj kaj pli multe da bomboj, grenadoj, maŝinpafado el aeroplanoj, ruinoj kaj pli multe da ruinoj, malliberejoj kaj internejoj. Mi vidis ŝipon, kiu devis porti min al Anglujo, perej en la haveno de Ostende, trafite per germana bombo. Vagonaro, kiu devis transporti min al Francujo, ne povis transiri la landlimon kaj erarvojaĝis dum tri tagoj en Flandrujo. Almenaŭ dekfoje dum tiuj tagoj ni pasis proksime al Dixmude, la monumenton (nun detruitan), kiu surhavis en diversaj lingvoj, inter ili Esperanto, la surskribon "Neniam plu milito!" Mi pasigis multajn tagojn kaj noktojn inter la amasoj de tiuj milionoj da viroj, virinoj kaj infanoj, kiuj forkuris de siaj hejmoj, por savi sin de bomboj, fajro, malliberigo kaj morto. Mi partoprenis en komplotoj bagatelaj kaj gravaj, por kaŝi mian veran personecon kaj tiun de aliaj, por trompi la Gestapo-agentojn kaj iliajn helpantojn. Tiu vivo ne finis ĝis kiam mi atingis kun mia familio Amerikon, tiun fabelan kontinenton trans la oceano, kiun mi unue vizitis per komforta vaporŝipo iranta de Antverpeno al Novjorko en Januaro 1933.

Inter la multaj rememoroj, ĉu klaraj ĉu konfuzaj, kiuj postrestas de tiu 10-a de Majo 1940, elstaras unu, kiun mi ankoraŭ ne menciis. En la vespero de tiu tago mi pasis aŭtomobile tra la batalkampo de Waterloo. La lastaj briloj de la suno estis falantaj sur la Leanon, kiu staris fiere sur sia monumenta monteto. Kie, kiel kaj kiam — mi pensis tiam — venos la Waterloo de la nova Napoleono?

SUPERSIGNITAJ LITEROJ EN ESPERANTO

PASTRO AUSTIN RICHARDSON

Antaŭe Profesoro en la Instituto St. Louis, Bruselo

En ĉiu lingvo ekzistas kelkaj sonoj, kiuj, ne malfacile elparoleblaj, troviĝas en multaj lingvoj, pli malpli en ĉiuj lingvoj, kaj tial povas esti konsiderataj kiel internaciaj. Tiaj estas la sonoj, kiujn la angla lingvo figuras per la literoj "ch", "j", "sh", "ts", kaj "z" en "azure." Necese estis iel reprezenti tiujn internaciajn sonojn en Esperanto. Sed kiel? Oni povis figuri ilin, aŭ per unuopaj literoj, aŭ per duopaj aŭ triopaj. Kiun manieron elekti? D-ro Zamenof, inspirita de tiu mirinda prudento praktika, kiun li tiel eminente posedis, elektis la unuan metodon, kaj figuris ĉiun el tiuj sonoj per unu sola litero. Se li estus elektinta duopajn aŭ triopajn, tiuj kunmetoj de literoj havus diversan valoron ĉe diversaj lingvoj. Ekzemple, vidu "ch". Angle tiuj duopaj literoj havas la sonon, tre konatan *de Angloj*, ĉe la vortoj "child", "church", sed france tiu sama "ch" havas la sonon de nia angla "sh". Ekzemple, "chat". "chambre". France, la angla "ch" estas reprezentata per "tch", ekz. "tcheque". Kaj tiel plu ĉe aliaj lingvoj.

Nia majstro do saĝege elektis figuri tiujn sonojn per la literoj: c, ĉ, ĝ, ĵ, kaj ŝ. Nun necesas nur, ĉe ĉiu nacia lernolibro, doni al lernanto la sonon de ĉiu el tiuj literoj en lia propra lingvo. Tiel niaj anglaj lernolibroj instruas ke c estas elparolata kiel "ts" en "bits", ĉ kiel "ch" en "church", ĝ kiel "g" en "gem", kaj ĵ kiel "sh" en "ship". Franca lernolibro instruas ke c estas elparolata kiel "ts" en "tsar", ĉ kiel "tch" en "tcheque", ĝ kiel "dj" en "adjutant", ĵ kiel "j" franca, ŝ kiel "ch" en "chat". Kaj tiele ĉe aliaj lingvoj, en la mondo.

Sed eble la ĉefa pravigo de la uzado de la supersignoj estas . . . ke la supersignoj estas tre utila rimedo por kombini la "grafismon" kun la "fonetis-

mo". Alivorte, radiko kiu *sen* supersigno estas facile rekonebla jam por multaj milionoj da homoj pro sia *skriba* simileco al siaj diversaj naciaj formoj fariĝas kun supersigno, rekonebla por ankoraŭ pluaj milionoj, dank' al la *sona* simileco, kiun tiu supersigno al ĝi aldonas. Ekzemple, per la radiko *ciel* oni atingus per la grafismo (aŭ litersimileco) 125,000,000 da personoj, ĉar la Francoj, la Hispanoj kaj la Italoj donas al tiu ĉi vorto la saman ortografion, se ili ne donas al ĝi la saman elparolon. Sed anstataŭ c metu ĉ kaj ne perdante la 125,000,000 homojn akiritajn per la grafismo, vi atingas pli plene 35,000,000 per la fonetismo aŭ sonsimileco. Dank' al tiu ĉ ja nun ne estas plu, inter la elparolo de *cielo* itala kaj de *cielo* Esperanta, io alia ol diferenceto tre malgranda. Alia bona ekzemplo estas la radiko *ĝarden*. Se por tiu ideo oni prenis la radikon *garden*, oni per ĝi atingus jam la 125,000,000 personojn, kiuj uzas la anglan lingvon. Sed ĉar de la angla vorto *garden* diferencas la germana vorto *garten* nur per la litero t, oni praktike atingas ankaŭ la homojn, kiuj uzas la lingvon germanan, entute do nun 215,000,000 da individuoj. Sed se al la g en *garden*, ni nun almetas supersignon kaj skribas *ĝarden*, ni tuj, konservante samtempe la skriban similecon de la vorto por la angloj kaj germanoj, faciligas la vorton por la francoj, ĉar fonetike *ĝarden* kaj *jardin* estas tre similaj, t.e. 55 milionoj da homoj. Sed tio ankoraŭ ne estas ĉio. La Italoj ja skribas *giardino*, sed ili elparolas ĝardino, tiamaniere ke la Esperanta vorto *ĝardeno* estas tre simila, laŭsone, al la itala.

Ankaŭ argumento por la supersignitaj literoj estas, ke ili estas tre belaj por la vido. Oni ne devas males-timi tion, kion france oni nomas

"l'effet graphique". La ofte ripetitaj "ch" kaj "sh" estas tre malbelaj. Ili estus tolereblaj nur ĉe vortoj, en kiuj ni kutimas vidi ilin en nia nacia lingvo. Ekzemple, por angloj, en "ship, chain", k.t.p. Sed la anstataŭigo de tiuj kombinaĵoj en Esperantaj vortoj, kie ili ambaŭ ofte devus aperi du-aŭ trifoje en unu vorto, estus tre malgrabla por la okulo. Ni ne povas dubi, ke tio estas precize la kaŭzo kiel iu malamiko de nia kara lingvo klopodas por forigi tiujn supersignitajn literojn, ĉar li scias, ke se oni forigus ilin, necese estus (por forigi tiun malbelecon) tute revoluciigi la vortaron, eĉ efektive elpensi novan lingvon, kaj tio estas precize lia celo.

Nun kio estas la sola efektive praktika argumento kontraŭ la praktika

kaj prudenta metodo de nia Majstro? Nur tio ĉi: ke la plimulto da presistoj ankoraŭ ne havas tiujn literojn, kaj ke la kompostistoj tute malplaĉas supermeti akcentojn super siaj nunaj presliteroj. Sed ĉu estas prudenta—ne, ĉu ne estas infana—por tia *nedaŭra* malfacileco, voli forigi econ tiel gravan, tiel necesan? Ke jam en tre multaj lokoj multaj presistoj havas tiujn literojn, provas la grandega literaturo Esperanta, ĉu gazeta, ĉu libra. Plue se nia kara lingvo daŭrigos progresadi—kio estas certega—ĉiuj presistoj volas kaj devas posedi tiujn kvin supersignitajn literojn, tiel, kiel ili jam posedas la multe pli multajn supersignitajn literojn, francajn, germanajn, hispanajn, k.t.p.

—El "*The British Esperantist*"

FINE BOUND BOOKS FOR YOUR LIBRARY

The Central Office is now equipped to supply all your book needs. When you buy books from "American Esperantist" all profits are used to give you a better magazine and a better E.A.N.A. Place all your book orders through "American Esperantist".

ĈEKOSLOVAKA ANTOLOGIO, O. Ginz & S. Kamaryt, 468 pp, bound	\$ 5.35
HUNGARA ANTOLOGIO, Kalocsay, Baghy, Bodo, etc., 482 pp, bound	\$ 5.35
SVISA ANTOLOGIO, Ed. by Arthur Baur, 540 pp, bound in cloth	\$ 5.35
SVEDA ANTOLOGIO, Part I and II, 432 pp, cloth bound in 1 vol.	\$ 4.65
ENCIKLOPEDIO DE ESPERANTO, il. and complete, in 2 cloth vols.	\$12.00
LA SANKTA BIBLIO, complete, india paper, art vellum, bound	\$ 2.50
TIPOJ KAJ ASPEKTOJ DE BRAZILO, deluxe, bound in leatherette	\$ 3.00
TRAGEDIO DE L'HOMO, from the Hungarian, bound	\$ 2.50
MR. TOT ĈETAS MIL OKULOJN, Jean Forge, original bound	\$ 2.25
SORĈISTINO EL KASTILIO, Salom Asch, translation, bound	\$ 1.85
INTERPOPOLA KONDUTO, Edmond Privat, original, bound	\$ 1.85
INFERO, Dante (Kalocsay), illustrated, bound	\$ 3.25
BAKŜIŜ, L. Newell, of life in Egypt, green cloth bound	\$ 2.25
PRI L'MODERNA ARTO, 100 pp, 68 full page 'modern' il., bound	\$ 1.75
MEDICINA VORTARO, Briquet, cloth bound	\$ 2.50
JARMILOJ PASAS, Haefker, 2 vols. in 1 beautifully bound book	\$ 4.00
VERKOJ DE FEZ, Felikso Zamenhof, complete works, cloth bound	\$ 3.25
LA JUDA ŜTATO, Teodoro Herzl, Tr. by Bernhard Selzer, bound	\$ 1.85
TUR-STRATO 4, Hans Weinbengst, original, style of Zola, bound	\$ 1.85
ROMAJ ELEGIOJ & LA TAGLIBRO, Goethe, art format, bound	\$ 1.50

These are but a few of our best books, in bound and art editions; we also carry some of these items in paper editions. We are prepared to supply books from all sources. Order from AMERICAN ESPERANTIST, 114 West 16th Street, New York

DENOVE UNIVERSALA ESPERANTO-ASOCIO

Grava paŝo estas farita sur la vojo al unueco en la Esperanto-movado, kiam Internacia Esperanto-Ligo (IEL) kaj Universala Esperanto-Asocio (UEA) interkonsentis pri kunfandiĝo. En la kunsido de la Estraro de IEL, je Pasko, la kontrakto estas subskribita. Kelkaj detaloj ankoraŭ devas esti decidataj, sed la fakto mem nun estas definitiva: Ekzistos nur unu internacia organizo de la neŭtrala Esperanto-movado, kaj ĝia nomo estos Universala Esperanto-Asocio (UEA).

Laŭ mia opinio—kaj sendube laŭ la opinio de la plej granda parto de la Esperantistoj — la kondiĉoj de la kunfandiĝo estas bonaj kaj prezentas solidan bazon por plua evoluo. Kompreneble la solvo esence estas kompromiso inter diversaj vidpunktoj, kaj ambaŭ partoj cedis en unu aŭ alia afero. Sed tiuj, kiuj faris la interkonsenton, meritas gratulon kaj dankon por la inteligenta kaj honesta maniero, en kiu ili serĉis kaj trovis solvon de la problemo. Kun iom da bona volo la nova aranĝo certe sukcesos.

Pri organizaj problemoj—ne nur en la Esperanto-movado — ĉiam ekzistis kaj ekzistos malsamaj opinioj. Nenio homa estas perfekta. Ofte estas pli bone, ke problemo estu solvata neperfekte, ol ke perfektemuloj diverstendencaj disputu kaj interbatalu senfine.

Cetere ŝajnas al mi, ke la kompromiso pri la plej grava punkto, la organiza principo, estas speciale laŭdinda. Fakte ĝi harmonie interpacigas la du organizajn sistemojn, la laŭlandan kaj la internacian kaj individuan.

La bazo de IEL estis la naciaj Esperanto-asocioj, la bazo de UEA la individuaj membroj. La batalo inter la du sistemoj estas preskaŭ tiel malnova kiel la Esperanto-movado mem. La anoj de la unua sistemo diradis, ke estas malŝparo de energio kaj mono, havi duoblan organizon de la neŭtrala Esperantistaro, ke la organizo jam ekzistanta en ĉiu lando povas servi

por ĉio, kio estas necesa, ke duobla organizo ofte kreas malkonkordon. La anoj de la dua sistemo diris, ke Esperanto estas internacia lingvo kaj ke ĝia uzo devas esti organizata en la internacia vivo en maniero laŭeble tute ignoranta la landlimojn.

Sperto de multaj jaroj montris, ke ambaŭ vidpunktoj estas parte pravaj. Kie nacia Esperanto-asocio estas efike organizita, kie ĝi estas demokrata rilate al la membroj kaj sendependa rilate al politikaj influoj, la neceseco de duobla organizo ne ekzistas. Tamen estas fakto, ke la cirkonstancoj ne ĉiam estas tiaj. Kelkaj legantoj rememoros la tempon, kiam la faŝista reĝimo en Italujo kaj la Hitler-reĝimo en Germanujo influis ne nur la naciajn Esperanto-asociojn en tiuj landoj, sed nerekte la internacian organizon. Ankaŭ en aliaj landoj, ekz. Aŭstrujo, Hungarujo, Hispanujo, Japanujo, politikaj influoj kelkfoje rekte aŭ nerekte regis laŭdire "neŭtralajn" Esperanto-asociojn. Ekzistis kaj ekzistas ankaŭ landoj, kie la naciaj Esperanto-asocioj funkcias malbone aŭ troviĝas en la manoj de malgranda diktatora aŭ preskaŭ diktatora grupo. En tiaj kazoj la ekzisto de "kontraŭpezo" estas utila.

La nova organiza sistemo de UEA kunigas la avantaĝojn de la du principoj. La Komitato de UEA konsistos el tri kategorioj de membroj: 1. membroj nomitaj de la naciaj organizoj (kiel ĝis nun en IEL), 2. membroj elektitaj de la Delegitoj el internacia listo (po unu por 250 Delegitoj). 3. membroj elektitaj de la aliaj komitatoj pro ilia speciala kompetenteco, ĝis maksimumo de triono de ilia nombro (kvarumono de la tuta nombro).

La Centraj Oficejoj en Rickmansworth, Britujo, (IEL), kaj en Ĝenevo, Svisujo, (UEA), dividos la laboron inter si en maniero jene priskribita de S-ro Hans Jakob en N-ro 498 de "Esperanto": "La gvido apartenas al la naciaj organizoj. Kun la gvido ĝenerala

estas ligataj la administrado kaj la financoj. Ĉio tio koncentriĝas en la oficejo en Britujo. . . La korelativo estas la Servoj. Ilin starigas, prilaboras kaj gvidas la centro en Svislando, laŭ la ekzistantaj rimedoj. Ĝi redaktas la gazeton 'Esperanto' laŭ la ĝisnunaj tradicio kaj tendenco. La kontraŭpezo de la nacia elemento estas la Delegitoj, kiuj devos reprezenti la servadon. La malsama maniero, sendi anon en la Komitato, dokumentas la malsamecon de la elementoj. Resume oni povus diri, ke tiu ĉi Akordo estas ia 'balance of power', t. e. pezegaligo de la fortoj."

La nova mondorganizo, kiu portas la gloran nomon de Universala Esperanto-Asocio, signifas novan epokon en la historio de nia movado. UEA baldaŭ estos 40-jara; ĝi ja fondiĝis la 28an de Aprilo 1908. La fondintoj kaj pioniroj de UEA, Hector Holder, Edmond Privat, Eduard Stettler, Théodore Rousseau, sukcese laboris por fari el Esperanto instrumenton de praktika servado kaj de internacia solidareco. Ni plene utiligu la spertojn kaj tradiciojn de tiu 40-jara historio. Aliflanke la estroj de IEL montris grandan administran kapablecon kaj gajnis bonan reputacion de persista, fidinda, akurata laborado. La Esperantistaro certe ankaŭ neniam forgesos, ke la efektiva daŭrigo de internacia Esperanto-laboro tra la malfacilaj jaroj de la dua mondmilito estas preskaŭ tute dankata al la sindono de la britaj samideanoj kaj de la IEL-Oficejo en Rickmansworth. IEL en tiu tempo estis savata per la financa kaj morala subteno de la brita movado, subteno speciale admirinda pro la teruraj

cirkonstancoj de tiuj malhelaj tagoj, malhelaj por la Esperanto-movado, por Britujo kaj por la mondo.

Ni esperu, ke la nova UEA baldaŭ atingos kaj superos la forton de la malnova UEA, kiu antaŭ 20 jaroj havis 9,100 individuajn membrojn kaj eldonis jarlibron pli ol 600-paĝan.

Krom la publikigo de utila Jarlibro kaj impresa gazeto, UEA devos ankaŭ repreni la agadon de la estinta Internacia Centra Komitato de la Esperanto-Movado, klopodante pri la enkonduko de Esperanto en internaciajn organizojn, pri la internacia diskonigo de informoj pri Esperanto al organizoj kaj eminentuloj diversspecaj, pri la organizo de fakaj konferencoj, la plibonigo de la Universalaj Kongresoj kaj multaj aliaj aferoj, kiuj ne devus esti lasataj al nura privata aŭ nacia klopodado.

Ni Esperantistoj forgesu la disputojn de pasintaj tempoj kaj komencu novan paĝon en la libro de nia internacia movado. "Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante ni iru la vojon celitan". Ni venigu en nian organizon almenaŭ parton de la multaj Esperantistoj, kiuj nun ne estas membroj. Ni kreu pli densan reton de UEA-Delegitoj kaj varbu pli grandan nombron da individuaj membroj. Ni plifortigu nian nacian organizon, la Esperanto-Asociacion de Nord-Ameriko, por ke ĝi povu pli efike kunlabori kun la internacia organizo. Ni ne malŝparu energion por internaj disputoj, sed uzu energion, monon, tempon kaj organizan talenton por granda ofensivo por la praktika uzo de Esperanto en la internacia vivo.

—W. S.

Bona kaj Malmultekosta Esperanto-Libro

ESPERANTISMO, de I. Gomes Braga, estas facile legebla libroto pri diversaj kaj interesaj temoj: "La Malpermeso", "Dum la Milito" "Rotary Club Atendas Novan Lingvon!", "Tutamerikanismo", "Fino Tappan Vizitas Nin", "Religiaj Lingvoj", "La Naskiĝa Datreveno de Nia Majstro", k.t.p. Mendu ĝin por legado en stud-rondoj, aŭ por persona profito pro la interesaj temoj kaj la bonega Esperanto-stilo. 10 ekz. \$1.00; unu ekz. nur .15c.

FABELO PRI LA VEKHORLOĜO

JENÖ HELTAI

El la hungara: LADISLAO SOMLAI (SPIERER)

Ĉe la tagiĝo de mia juno—kiel ĉiu honesta homo—ankaŭ mi havis loĝejon en la periferio. Ĉe sinjorino vidvino Horničak, en monata ĉambro, en la strato Strigo.

Kiam mi enloĝiĝis, sinjorino Horničak starigis vekhorloĝon, sur la noktan ŝrankon apud mia lito.

“Jen rigardu ĉi tiun vekhorloĝon,” ŝi diris fiere, “ĝi funkcias kvazaŭ fulmotondro, kaj tiktakas kvazaŭ kanono.”

Vere, la horloĝo precize plenumis sian devon. Ĉiumatene ĝi volis min vekti, sed ke ĝi tamen ne vekis min, pro tio estis kulpa mi kaj ne la horloĝo. Ĝi ĉiam vekis min tiam, kiam mi jam sidis en la kafejo.

Post la kvara aŭ kvina tago de mia enloĝiĝo sinjorino Horničak ekscitite venis al mi.

“Malbone vi manipulas la horloĝon. Ĝi difektiĝis. Ĝi devas esti riparota.”

Mi rigardis la horloĝon. Vere, ĝi havis ian sekretan malĝojon. Ĝi staris malgaja, ĝiaj montriloj ne moviĝis. Vane mi skuis ĝin, ĝi nur ne volis ekfunkcii.

“Bone. Bonvolu porti ĝin al la horloĝisto kaj riparigu ĝin!”

La horloĝisto loĝis en la domo kaj li fajfis la tutan tagon. Li ne havis alian laboron, ĉar en la strato Strigo la horloĝoj nur unufoje defektiĝas, sed tiam poreterne.

La alian tagon la horloĝo estis preta. Denove ĝi funkciis, kvazaŭ fulmotondro, kaj tiktakis kvazaŭ kanono. Mi pagis tri kronojn por la riparigo. Dum ses tagoj laboris la horloĝo, sed dum la sepa ĝi ekripozis. Ĝi haltis kaj vane mi skuis ĝin, ĝi ne volis plu funkcie. Kaj kiam mi volis penetri

en ĝian internon per la ŝubutonumilo, ĝi grincis tiel minace, ke time mi ĉesigis la intimon.

Mi alvokis sinjorinon Horničak.

“Jen, la horloĝo jam denove difektiĝis.”

“Aj, aj,” diris la vidvino, “kian difekton ĝi povas havi?”

Kaj kapbalance ŝi portis ĝin al la horloĝisto.

Nun mi pagis kvin kronojn por la riparigo, ĉar la horloĝo estis eĉ pli difektita. Sed almenaŭ denove ĝi bone funkciis. Mi konfesas, ke mi atendis la fatalan semajnon kun ioma maltrankvilo, sed ĝi forpasis sen malagrablo je mia granda ĝojo. La fatalo atingis la horloĝon nur dum la naŭa tago kaj tiam haltis ambaŭ. Tiel la fatalo, kiel la horloĝo.

Mi iris en la korton kaj vizitis la horloĝiston, kiu laŭkutime gaje fajfis.

“Kara sinjoro horloĝisto,” mi diris afable, “kio okazis al tiu ĉi freneza horloĝo? Ĝi jam denove difektiĝis.”

“Pri kia horloĝo vi bonvolas paroli?” demandis la horloĝisto suspekteme.

“Pri mia. Jam dufoje vi riparis ĝin!”

“Ĉu mi?”

La okuloj de la horloĝisto pleniĝis per larmoj.

“Sinjoro, je mia horloĝista honesto min diras al vi, ke mi ne riparis horloĝon, depost la diluvo.”

Kaj larmante li fajfis plu.

Jen la historio. La vidvino manipulis per du samaj vekhorloĝoj, per unu bona kaj per unu malbona. Tiujn du ŝi interŝanĝadis sur mia nokta ŝranko. Kaj ankaŭ sur tiu de la aliaj loĝantoj. Baldaŭ ŝi aĉetis domon en la centro de la urbo kaj edziniĝis al la horloĝisto.

DEZIRAS KORESPONDI: Jozef Hiller, Malinovskij-str. 31, Zlaté Moravce, Ĉekoslovakio, dez. kor. kaj interŝanĝi ilustritajn poŝtkartojn, kaj diversajn objektojn kun amerikanoj.

“MIA INFANINETO”

Esperanto-farso — iom serioza

R. EDIS FAIRBAIRN

(*Alvenas dolormiena sinjorino, rigardas dekstren, maldekstren, kelkfoje viŝas la okulojn per postuko, murmuras*): Mi ne povas trovi mian infanineton. Ho ve! (*ploras*)

(*Alvenas sinjoro de kontraŭa direktoro, rimarkas ke la sinjorino estas tre malĝoja, diras*): Pardonu, sinjorino, verŝajne io ĝenas vin. Ĉu eble mi povus helpi vin?

S-ino: Ho jes, ja mi estas tre malfeliĉa. Mi perdis mian infanineton. Ho ve!

S-ro: (*simpatie*) A-a-h! La kompatinda karulineto! Ĉu ŝi forvagus dum ludado?

S-ino: (*multe ploras*) Ve al mi! Ne! Mia infanineto ne estas vere infanineto. Mi nur uzas la “eton” ... kiel aman finaĵon ... kaj ne ... kiel signifon de grandeco.

S-ro: Do, eble ŝi kapablas demandi pri la vojo al la hejmo, ĉu ne?

S-ino: Nu, jes ... mi opinias ... ke ŝi kapablas ... demandi pri la vojo al la hejmo ... jam de dudek jaroj. Ho ve!

S-ro: A-a-h! Do, ŝi estas maturaĝulo, saĝne.

S-ino: Jes, certe, ... mia infanineto.

S-ro: (*levas okulbrovojn*) Pli serioza afero! Ja, tute serioza!

S-ino: (*iom indigne*) Certe, certe, ĉu mi ne jam diris tion?

S-ro: Dudekjara! Do, sufiĉe aĝa por la amaj aferoj, ĉu ne? Eĉ povas esti ke ŝi forkuris por edziniĝi.

S-ino: (*fokite*) Ho ne ... ne ... mia kara infanineto! Ne tia katastrofo!

S-ro: Nu, do ... tamen ... estas natura afero ... vi scias ke gejunuloj sentas sin reciproke altirataj ... vi mem scias kiel afero okazas ... vi mem estas edzino ...

S-ino: Ne, mi estas vidvino ... sed tamen honesta, mi volas informi vin, sinjoro!

S-ro: Ho, kompreneble, kompreneble!

S-ino: (*ree ploras*) Tamen mi perdis mian infanineton ... kaj ne scias kion fari. (*uzas postukon*)

S-ro: (*konsile*) Ĉu ŝi ne havas amikojn kun kiuj ŝi eble farus piknikon, aŭtomobilon veturadon aŭ alian? La gejunuloj nuntempaj iafaje faras petolaĵojn, vi scias.

S-ino: Ja, ŝi havas multe da amikoj, eĉ bonamikoj ... mia infanineto! Mi kutimis averti ŝin, ke ŝi ĉiam agu prudente. Sed tamen ... ho ve!

S-ro: (*iom severe*) Nu, do, mia konsilo estas, ke vi tuj informu la policon, ke via filino ...

S-ino: Ho, ne, ne! Ne la policon! Ĉar ni estas honestaj, ĉiam absolute honestaj ... nu, preskaŭ ĉiam, preskaŭ absolute ... Neniam ni havis rilatojn kun policianoj.

S-ro: Do, mi ne scias kion plu konsili al vi, sinjorino.

S-ino: Kaj mi ne scias kion plu konsili al mi mem ... ho ve!

Virina voĉo, iom distance: Ho, Panjo ... Panjo ...

S-ino: (*nekrede*) Kiu estas? Ne povas esti! ... Tamen ja estas Espero! ... mia infanineto Espero!

(*Almarŝas plenkreska junulino, eĉ grandega, alte kaj ĉirkaŭe. Ili reciproke ĉirkaŭprenas*).

S-ino: Ho, mia perdita infanineto!

F-ino: Tute ne! Mi ne estas perdita. Jen mi!

S-ino: Do, mia retrovita infanineto!

F-ino: (*komfortige*) Nun vi scias, Panjo, ke mi ne estas facile perdebla.

(*Dum la virinoj interparolas, la sin-*

joro provas diri ion, malfermas la buŝon, sed ne povas trovi okazon paroli.)

S-ino: Tamen mi timis kaj timis, kaj serĉis kaj serĉis ... Sed, diru, kio okazis al vi, infanineto mia?

F-ino: (ekscite) Ho, surpriziga afero ... ĝojiga afero ...

S-ino: (timigite) Vi ne edziniĝis ... aŭ fianĉiniĝis ... aŭ ...?

F-ino: (petoleme) Tute ne ... almenaŭ ankoraŭ ne ... Mi iris kun amikino, kaj ŝi prezentis min al siaj amikoj, la gesinjoroj Esperanto. Kaj mirige, mi trovis, ke ili estas parencoj niaj. Neniam mi antaŭe sciis, ke ni havis tiajn parencojn, Panjo.

S-ino: (iom malŝate) Ho, eble iaj boparencoj de via patro!

F-ino: Jes, verŝajne. Tre bonaj ili estas, Panjo. *(modestŝajne)* ... aparte iu junulo! Li estas bela kiel filmstelulo ... kaj li montris sin tre amika al mi. *(ridetas)*

(La sinjoro sukcesis trovi okazon por ekparoli): Nu, do, sinjorinoj, ĉar vi ambaŭ estas ree feliĉaj, mi petas permeson fari adiaŭon, ĉar vi ne plu bezonas helpon.

S-ino: Tamen, mi devas danki al vi pro via afableco sinjoro. Kaj eble

konvenus ke ni prezentu nin. Mi estas sinjorino Mondpaco, ĉi tiu estas mia filino Espero ... mia infanineto Espero.

S-ro: (iom dubeme) Vi estas sinjorino Mondpaco! ... kaj ĉi tiu estas via filino Espero! ... kiu perdiĝis, sed troviĝis ĉe parencoj Gesinjoroj Esperanto!

S-ino kaj F-ino: (kune) Jes, ja, tiel estas.

S-ro: (gratas la kapon iom konfuze) Sinjorino Mondpaco, perdinte la filinon Espero, retrovis ŝin ĉe Esperanto? ... ŝajnas al mi, ke tiu epizodo havas nuancon iomete alegorian!

S-ino: (indigne) Alegorian! Kia sensenca vorto, sinjoro. Mi vere estas sinjorino Mondpaco ... ĉi tiu vere estas mia infanineto Espero ... kaj ŝi vere trovis amikojn ĉe gesinjoroj Esperanto. Kian alegorion oni povas trovi en tio? *(prenas energie la brakon de la filino)* Ni foriru hejmen, infanineto. Ĉi tiu sinjoro ne kredas al ni. Eble mi eraris, kiam mi pensis, ke li estas ĝentila homo. *(ili formarŝas)*

(La sinjoro postrigardas al ili konsternite. Subite li ridetas, ridas, laŭte ridegas.) Ha-ha-ha! Ĉi tiuj virinoj! *(ankaŭ formarŝas)*

INTERNACIA KRISTANA FRATARO, estas organizo por Kristanismo, kiu utiligas Esperanton en internaciaj rilatoj kun siaj membroj kaj kunlaborantoj tra la tuta mondo. Estas konsilinde ke Esperanto-Kristanoj interrilatiĝu kun tiu frataro. La *IKF* sendas senpage al ĉiu, kiu sendas la afrankon, la jenajn libretojn: *La Evangelio laŭ Sankta Marko*, *La Evangelio laŭ Sankta Johano*, *Biblio-Partoj*, *La Kvakerismo* (mallonga raporto), kaj *George Fox* (bibliografio). Sendu respond-kuponon por afranko. Adresu: *Internacia Kristana Frataro, Livingstone Jenkins, Sekretario, 21 Mitchell Road, Palmers Green, London N. 13, England.*

ESPERANTO-VERKISTO M. SOLOVIEV, sendas gravan kaj urĝan help-peton al ni, de Jugoslavio. S-ro Soloviev ne povas havigi al si dolĉaĵojn, kiujn la kuracisto konsilis necesaj por li. Havante 72 jarojn, kun kormalsano, li petas ricevi iom da sukero, mielo, ĉokolado, aŭ dolĉa lakto. S-ro Soloviev verkis multajn poemojn, artikolojn, kaj tradukojn en antaŭa tempo — “*Esperantisto*” 1892-94, “*Esperanto Triumfonta*”, eĉ “*Krestomatio*” de Zamenhof. Li plene meritas nian helpon. Ĉu inter ni ne troviĝas bonkora samideano kiu sendos al li iom da dolĉaĵo? Adresu: *Mikael Soloviev, Laze Teleckog ul. 17, Novi Sad, Jugoslavio.*

ESPERANTO-KRONIKO

Grava Internacia Konferenco, "Esperanto, Komuna Lingvo de la Unuigitaj Popoloj", okazos en Parizo dum Pentekosto 1948. Tiu konferenco konsistas el kvar komisionoj: politika, ekonomia, scienca, intelekta. Kvar preparaj komisionoj estos baldaŭ starigitaj. La celo estas por pruvi al la mondo la grandan praktikan valoron de nia komuna lingvo en ĉiuj kampoj. *Union Esperantiste Francaise* organizas la konferencon. Ĉiuj kiuj interesas pri aktiva kunlaboro, bonvole turnu vin al la Centra Oficejo.

Esperanto-Ekspozicioj okazis en diversaj lokoj en Usono: *S-ro J. E. Barton* aranĝis bonegan ekzpozicion en la Publika Biblioteko, Kearny, N. J. *Elmira Esperanto-Klubo* starigis ekzpozicion en la Alternejo Horseheads, N. Y. *Granda Ekspozicio de Fremdlingvaj Jurnalaj* troviĝis en la Centra Biblioteko de Nov-Jorko. *Fino Mary Marrett* raportis, ke specimeno de *Amerika Esperantisto* frapante vidiĝis en tiu ekspozicio, kaj "la verda stelo bele elstaris, ĝi tuj kaptis mian atenton!" *Francis Onderdonk* aranĝis ekspoziciojn en Birmingham kaj Royal Oak, Michigan. *S-ino Catherine Coss*, en San Francisco, kun helpo de membroj de la Esperanto-Societo de la Golf-Regiono, bele kaj sukcese prezentis Esperanton al la publiko en "Elmontro de Flankokupoj" de Banko de Ameriko.

Tutmonda Esperantista Jurnalista Asocio antaŭ nelonge fondiĝis kun fondantaj membroj en 21 landoj. Ĉefredaktoro *C. Hilmer Johanson, Östgöten, Linköping, Svedlando*, estas la Prezidanto. Sekretario estas *Redaktoro Einar Adamson, Värmlands-gatan 18, Göteborg, Svedlando*. Jurnalistoj inter niaj legantoj skribu al li! Fakaj kunvenoj por ĵurnalistoj okazos en la Universala Kongreso en Bern, Svislando, kaj en la SAT-Kongreso en Aarhus, Danlando.

El Romo *S-ro Peter Komuniecki*, pola studanto en la Papa Rusa Kolegio, raportas, ke numeroj de *Amerika Esperantisto* multe helpas lin en lia propaganda laboro, precipe "inter tiuj — ili estas tre multaj —, por kiuj ĉio valoras, kio estas skribita angle". *S-ro Komuniecki* konatiĝis kun AE per nia eminenta kunredaktoro, Pastro Gabriel N. Pausback, O. Carm., kun kiu li kunlaboris por Esperanto.

La Verda Stelo estis nomo, kun granda desegnita verda stelo, sur milit-aeroplano dum la milito. Pere de *D-ro H. Harris* ni ricevis du belajn bildojn de la aeroplano kun ĝia Esperantista anaro. Ili devenis de Aŭstralio, kaj laŭ la desegnitaj bomboj sur la flanko de la aeroplano, ili sukcesis pri 39 bomb-atakoj kontraŭ absolutismon.

Dek-Unua Brazila Kongreso de Esperanto okazos en Sao Paulo je 13a-21a Septembro. Aliĝintoj ricevos belajn memor-esperantajojn. Sendu vian kotizon por membreco al *Amerika Esperantisto*, \$1.75; aŭ rekte al *Brazila Ligo Esperantista, Praca da Republica 54, Rio de Janeiro*, brazilaj kruzeroj 30.

Malnova Projekto por "Universala Lingvo", eldonita en Usono en la jaro 1829, estis malkovrita en Los Angeles de *S-ro Charles Chomette*. La aŭtoro de la projekto estis *James Ruggles*. Ĝi estis presita en Cincinnati, Ohio, 180 paĝoj, en angla teksto, kun gramatiko kaj vortaro en la projekt-lingvo. La titolo (el la angla): "Universala Lingvo, bazita je filozofiaj kaj analogaj principoj". La aŭtoro insistis pri ĝia klareco, simpleco, senvarieco, facileco, ktp. Ni vidu: "Bctzpxrps maghxrsmirzpxrpsdudkrctzdur, klas-hirnpxs hordzpxns gogsilspesgzdxrs" (*inter la grandaj benoj kaj mirindaĵoj de kreado, povas esti enklasisgita la reguleco de tempo kaj sezono*).

ESPERANTO-KRONIKO

Walter August Buchheim raportas pri klopodoj por antaŭenigi la aferon en Denver, Colorado. Nova Prezidanto de la Esperanto-Societo de Denver estas *F. A. Nelson*. Juna skolto, *Howard Shipley*, esperas instigi la skoltojn pri lernado de la interlingvo.

Viktoro Murajo, antaŭa Kasisto de EANA, devis ekŝigi el la posteno, pro tio ke li translokiĝis. Lastatempe ni ricevis leteron de li en North Carolina, kun lia kutima kuraĝigo kaj bona monhelpo. Li skribis: "Mi esperas, ke mia malgranda helpo, kiun mi povis donaci dum mia servo, estis utila en la Esperanto-afero, pri kies lingvo mi daŭre havos intereson". La tuta Esperantistaro ŝuldas multon al *Viktoro Murajo* pro lia vere tre granda kaj kompetenta servado en la Centra Oficejo.

Joseph R. Scherer de Los Angeles vizitis Nov-Jorkon en Aprilo, kaj kunportis korajn salutojn de la *Esperanto-Klubo de Los Angeles*. S-ro Scherer helpeme vizitadis inter la Esperantistoj, kaj faris bonan paroladon kiel honorgasto antaŭ la kunveno de la Nov-Jorka Esperantistaro.

La K. L. M. Uzas Esperanton. La Nederlanda Aervetura Kompanio (KLM) komencis uzi Esperanton en sia informservo. Ĝi dissendis, al ĉiuj siaj oficejoj tra la mondo, publikigitajn tekstojn en Esperanto. Ni ĉiuj devas utiligi tiujn tekstojn por publikigo en la esperanta kaj nacilingva gazetaro. Ni petas la Esperantistaron kunlaboru en tiu afero, ĉar ĝi povos kaŭzi gravajn sukcesojn en la oficiala enkonduko de Esperanto ĉe la aviado. La tekstojn oni petu de *KLM, Sekcio Informservo, Raamweg 90, Den Haag*, aŭ de la KLM-oficejoj en la diversaj landoj. En Nov-Jorko, petu tekstojn de *KLM Royal Dutch Airlines, 29 Broadway, New York City*.

Gravulojn meritas "Amerika Esperantisto", ĉar ĝi nun estas 40-jara. La unua numero de AE aperis en Oktobro 1906 en Oklahoma City, kie ĝin fondis kaj redaktis S-ro Arthur Brooks Baker, kiu nun loĝas en Santa Barbara, Kalifornio, kaj fariĝos 70-jara en Aŭgusto 1947. AE estas la plej malnova Esperanto-gazeto nun aperanta en la Okcidenta Duonsfero kaj, se ni ne eraras, la dua en la tuta mondo inter la Esperanto-gazetoj aperintaj seninterrompe. La plej aĝa estas *The British Esperantist*, kiu fondiĝis en 1905. Kelkaj aliaj gazetoj nun aperantaj, ekz. *Espero Katolika* kaj *Esperanto de UEA* estas teorie pli aĝaj ol AE, sed ne aperis dum kelkaj jaroj kaj do estas vere "gazetoj revivigitaj". Ni intencas baldaŭ publikigi artikolon pri la fondo kaj historio de "Amerika Esperantisto". Ĝi eniras la kvinan jardekon de sia ekzisto kun kuraĝo kaj bona espero kaj invitas gratulojn en la formo de novaj abonoj kaj novaj membroj de EANA.

La Esperantista Lingva Komitato, kies rolo estas la kontrolo de la lingva evoluo de Esperanto, nun konsistas el 47 personoj, laŭ cirkulero de ĝia Prezidanto, J. R. G. Isbrucker, Hago. El la 103 membroj antaŭmilitaj (1938), 23 mortis aŭ estas mortigitaj, 10 ne estas troveblaj (kelkaj el ili sendube ankaŭ mortis), 15 ne respondis demandaron al ili senditan, 6 esprimis deziron ekŝigi, kaj kun 2 (japanoj) kontakto ankoraŭ ne estis ebla. Oni atendas pluan informon.

EANA Ekzamenoj: Profesoro Clarke raportas la jenajn sukcesintojn — *Atesto pri Lernado*; Harold S. Schroepel, Galesburg, Ill.; Mary Murray, Agnes M. Morris, Celia Thomas, ĉiuj de Portland, Oregon. *Atesto pri Kapableco*; (kun rajto de instruado) S-ino Anna Kincaid, Portland, Oregon; (kun honoro) Frederick L. Broening, Baltimore, Maryland.

ESPERANTO-KRONIKO

Esperanto-Societo de Detroit daŭre sendas bonegan subtenon al EANA. En fresdata letero, *Joseph Murray*, vigla sekretario kaj sperta Esperantisto, sendis subtenon jene: tri subtenantaj membrecoj, du patronaj membrecoj, kaj dek donacabonoj al AE por dek bibliotekoj. Nian koran dankon, kaj gratulon pro bona laboro.

En "*Chemical & Engineering News*", 31an Marto, 1947, aperis artikolo pri la valoro de Esperanto al scienculoj, de la plumo de samideano *Charles H. Briggs*. La ĵurnalo estas la oficiala organo de la *Amerika Kemia Societo*.

"*Kiu Estas Kiu*", adreslibro pri Esperantistoj en Nord-Ameriko, laŭ informo de *F. A. Post*, aperos antaŭ la komenco de Novembro ĉi-jare. Ĝi enhavos duoblan nombron da nomoj ol pasintjare kaj estos presita tut-esperante. Pluan informon de *F. A. Post*, *R. F. D. 5, Box 606, Little Rock, Arkansas*.

"*The Case for Esperanto*", de *P. L. Wright*, estas bona broŝuro pri Esperanto, eldonita de la "World Unity" movado en Anglujo. Ekzempleroj estas haveblaj de AE po 15c.

Claude Schaffner, *New Haven, Conn.*, de tempo al tempo havas bonan sukceson pri enmeto de informo pri Esperanto en ĵurnalojn. Lastatempe *New Haven Journal-Courier*, 24an Majo, presis la tutan artikolon, "Esperanto Saved My Life!" (el AE), sendita de S-ro Schaffner al la kolumno "People's Forum". Tre imitinda ekzemplo por ni ĉiuj!

Belaj Fotografiaĵoj Haveblaj ĉe nia samideano *Joseph Leaby*. Via foto estas havebla en ia ajn mezuro. Sendu originalon aŭ negativon por havigi al vi belajn reproduktaĵojn, vi ricevos viajn sendaĵojn returne sendifekte. Petu ilustritan prospekton de *Joseph Leaby*, 1754 *Lanier Place, N. W., Washington 9, D. C.*

ESPERANTISTOJ DE KANADO

Fino Olive Latimer, estas nun Prezidanto de *Toronto-Esperanto-Societo*. Laŭ informo de *W. D. B. Hackett*, Sekretario, oni aranĝis gajan kunvenon por bonvenigi *Pastron R. Edis Fairbairn* de *Windemere* (vidu Esperanto-farson, verkita de Pastro Fairbairn en ĉi tiu numero de AE). La jara pikniko de la societo estis festita en la hejmo de *Robert kaj May Kelly* en *Sheridan*.

En la *Universitato de London, Ontario*, troviĝas nova sed aktiva Esperantisto, *Raymond Canon*. Li serĉas kontaktojn kun aliaj samideanoj en tiu regiono. Konatiĝu kun li.

En *Hamilton, Ontario*, konstante kreskas la nombro da membroj en EANA. S-roj *J. H. Hartley kaj Edward Collins* kutime gvidas kursojn en tiu urbo.

Danlandaj Esperantistoj vizitas Kanadon. Konata samideano de Danlando, *Knud Hansen*, kun sia edzino *Hilde* kaj filineto *Inge*, vizitas en *Picton, Ontario*, ĉe la hejmo de pioniro-Esperantisto *Hugo Gerisch*. S-ro Gerisch estas la patro de S-ino Hansen. La Hansen-familio vizitis la *Centran Oficejon* dum veturo tra *Nov-Jorko* survoje al Kanado. La redaktisto de AE trovis, ke S-ro Hansen estis malnova kunulo en la *IEL Komitato* ĉe la *Berna Universala Kongreso, 1939*.

Ĉeestas la *EANA Kongreson* en *Conway, New Hampshire*, *Fino Olive Latimer*, de *Toronto*. Ni esperas preparoli ĉe la Kongreso pri ebla Kongreso en *Toronto, 1948*. Ni petas ĉiujn samideanojn en kaj proksime al *Toronto* pripensu pri aranĝo de la Kongreso en la sekvonta jaro.

ESPERANTISTOJ EN GERMANUJO, ATENTU!

Ni serĉas informon pri *Kapitano Thomas M. Plesé*, kies foto aperas ĉi tie. Li estis Piloto en la Usona Armea Aerkorpuso. Lia aeroplano estis pafita kaj faligita super Mainz, Germanujo, 9 Septembro 1944. Estis 12 en la aeroplano. Ses saviĝis, kvin mortis, kaj la aeroplano estis trovita apud Mainz. La mortintoj estis identigitaj. La bombardisto, Leŭt. Joseph Risovich, estis enterigita ĉe Bausheim apud Russelnheim. Germana oficiro asertis ke Kapitano Plesé estis savita. Sed oni ne trovis lin. Eble li ankoraŭ vivas ie; eble li suferas amnezion. Ia ajn informo, bona aŭ malbona, estos dankeme kaj rekompense ricevita de la patro: *D-ro M. J. Plesé, St. Josephs, N. Y., Usono*. D-ro Plesé estas preta por iri al Germanujo, se konsilinde. Certé Esperantistoj pruviĝos helpemaj en klopodoj por trovi informon por la patro, Esperantisto ekde 1910, kiu ne povas trankviliĝi ĝis li lernas la sorton de sia sola filo. Sendu informon al *D-ro Plesé aŭ Amerika Esperantisto*.

We are searching for information about *Capt. Thomas M. Plesé*, whose picture appears on this page. He was a Pilot in the U. S. Army Air Force, and was shot down over Mainz, Germany, on Sept. 9, 1944. There were 12 in the crew. Six were saved, five were killed, and the plane was found near Mainz. Those killed were identified. The bombardier, Lt. Joseph Risovich, was buried at Bausheim near Russelnheim. It was stated by a German officer, that Capt. Plesé was safe. But he was never located. Possibly he is alive somewhere; possibly an amnesia sufferer. Any news, good or bad, will be appreciated by the father: *Dr. M. J. Plesé, St. Josephs, N. Y., U. S. A.* Dr. Plesé is ready to go to Germany if any clues are brought to light. Surely Esperantists will prove helpful in efforts to trace information for the father, an Esperantist since 1940, who cannot rest until he learns the fate of his only boy. Address: *Dr. Plesé or American Esperantist*.

DEZIRAS KORESPONDI

Kosto de anonceto: Eksterlande, 2 int. resp. kuponoj; Enlande, 5 cendoj por unu vorto.

Argentino. F-ino Teofila Elortegui, 9 de Julio 710, Venado Tuerto (Santa Fe), F.C.C.A. Dez. kor. kun la tuta mondo per L kaj PK.

Brazilo. Liberal Francisco Carpini, Centro Telefonico Ararense, Araras S. Paŭlo. Dez. kor. kun Usonanoj.

Bulgario. S-ro Georgi P. Koraliier, grad. Peŝtera. Dez. kor. pri ĉiuj temoj. 21-jara.

Bulgario. S-ro Boris Kraster Stefanov, ul. Ilia Kuŝev, n-ro 6, Sofio IX. 21-j. studento dez. kor. pri botaniko, elektro kaj radio-tekniko.

Ĉekoslovakio. F-ino D. R. Podholova, Sladovnicka 6, Praha VIII. 18-j. dez. kor. pri lernejoj temoj.

Ĉekoslovakio. F-ino Vogelova Vera, Mor. Ostrava 19, Strojirna 593. Serĉas gekorespondantojn.

Ĉekoslovakio. S-ro L. Kopaĉ, Prazska 108, Trebiĉ. 17-j. komerca studento dez. interŝ. pk., fotojn, kaj informon pri la skolta movado.

Ĉinujo. S-ro Ŭan Giajn, N-ro 7. Ĝinlin Vilaĝo, Kŭaŝiba, Ĉengtu. 18-j. studento de ekonomio en Suĉuan Universitato, dez. kor.

Ĉinujo. S-ro Yung-Sen Yang, Chu Hsin Chen Banko, 18 Ming Chuan Rd., Chunking. Dez. kor.

Franĉujo. S-ro Jean Clement, 17 rue Victor Hugo, en Vierzon (Cher). Dez. interŝ. uzit. PM kun Ameriko.

Germanujo. Grupo de Ukrainaj Esperantistoj dez. kor. pri ĉiu temo kun ĉiulandaj samideanoj. Adreso: "Ukraina Esperantisto," Augsburg-Goglingen 13b, Bayern (U. S. Zone).

Germanujo. S-ro Friedrich Hahn, Beginenland 20, Bremen. Poŝtmark-kolektantoj! Mi sendas al vi bonajn poŝtmarkojn se vi sendas al mi iom da nutraĵoj.

Hispanujo. S-ro Jose Contreras Arguelles, Calle de Andalucia 11, Madrid. Dez. kor.

Germanujo. S-ro Horst Kliemann, Hugo-Preuss-str. 56, Hannover-Ricklingen, (Brita Zono). 18-j. junulo kaj junula grupo dez. kor. kun Amerikaj gejunuloj.

Hungario. Pastro Antono Lantos-Kiss, Sopron m., Magylozs. Katolika Pastro dez. kor.

Hungario. Stefano Kallay, Kossuth L. u. 38, Oroshaza VI-a gimnazio, skolto, PM kolektanto dez. kor.

Hungario. S-ro Lajos Kiraly, Pataky Sandor ter 2, Miskolc. Gimnazia profesoro en komerca lernejo, dez. korespondantojn por siaj lernantinoj 16-18 jaraj.

Italujo. S-ro Ad. G.S. Boscarino, Corso Vittorio Veneto 92, Ragusa. Dez. junajn korespondantojn por siaj lernantoj

Japanujo. S-ro Koji Sumiya, 211 Otorinakamachi 6-cho, Sakai-Urbo, Osaka-Pref. 22-j. universitata studento dez. kor. speciale pri sociologio, juro

Nederlando. S-ro Bas van der Wal, Mauritsstr. 125, Rotterdam. Dez. kor. per il. PK, kun la tuta mondo, escepte Brazilo, Eŭropo kaj Usono. Bonvolu glui PM bildflanke.

Portugallio. S-ro Josue Rodrigues Rosa, Rua Jose P. Padinha 12, Tavira, Algarve. Filatelisto, dez. kor. kun Nord-Amerikanoj.

Svedujo. Globa Klubo, Box 9, Umea 2. Dez. kor. kun la tuta mondo pri lingvoj, vojaĝoj, landoj kaj popoloj, literaturo, florkulturado, k.t.p., kaj interŝ. il. PK, PM, ĵurnalojn, librojn, florsemojn, k.t.p.

Franĉujo. F-ino Denise Eyzat, 44 Rue Giffard, Brive-la-Gaillarde (Correze). 20-j. fervojistino dez. kor. kun la tuta mondo.

Aŭstrujo. D-ro Ernst Goerlich, Messenhausergasse 4, Wien III Dez. kor. pri kulturaj kaj historiaj temoj.

ESPERANTO BOOKS

The Central Office is now equipped to supply all your book needs. When you buy books from "American Esperantist" all profits are used to give you a better magazine and a better E.A.N.A. Place all your book orders through "American Esperantist".

ESPERANTO HOME STUDENT, James Robbie. Beginner's text for class or self-instruction. 64 pp., newly printed 14th edition.....	.25c
PRACTICAL GRAMMAR OF ESPERANTO, Dr. Ivy Kellerman-Reed. More complete beginner's text. 142 pp. (war-time edition), formerly .75c, now only	.50c
STEP BY STEP IN ESPERANTO, M. C. Butler. Excellent simple text with instruction and numerous exercises. 244 pp. ....Paper, .85c; Cloth,	\$1.25
A PRACTICAL COURSE IN ESPERANTO, Szilagyi. Illustrated text.....	.60c
ESPERANTO, G. Alan Connor & Doris T. Connor. (World Language Series, edited by Prof. Mario A. Pei). A practical introduction to Esperanto, and systematic phrase-book. 32 pp.	.65c
LANGUAGES FOR WAR AND PEACE, Mario A. Pei, Ph.D. Guide to languages of entire world, incl. <i>Esperanto</i> (see above). 663 pp. .... cloth	\$5.00
ESPERANTO GRAMMAR & COMMENTARY, by Major-General Cox. A complete analysis of Esperanto grammar, with helpful lists and examples. ..Cloth	\$2.00
ESPERANTO KEY (English). Esperanto in miniature. . . .10c; 3 for .20c; 10 for	.50c
EDINBURGH DICTIONARY, Eng-Esp and Esp-Eng, 288 pp, best concise dict..	\$1.00
AMERICAN POCKET DICTIONARY, Carl Froding. Esp-Eng & Eng-Esp. Beginner's pocket companion. 80 pp. (war-time edition)	.30c
MILLIDGE ESPERANTO-ENGLISH DICTIONARY. 1942 edition. 490 pp. Cloth	\$3.50
ESPERANTISMO, I. Gomes Braga. Miscellaneous articles about Esperanto movement, in easy excellent Esperanto. Recommended for individual, class, or club reading practice. 32 pp.	.15c, 10 for \$1.00
TIPOJ KAJ ASPEKTOJ DE BRAZILIO, by the Brazilian Institute of Geography and Statistics. One of the most impressive books in Esperanto. 36 full-page illus., 151 pp., 7 x 10½ in., beautifully printed on deluxe paper. Bound in the following covers..... art paper \$2.00; flex. leatherette	\$3.00
10-in-1 DICTIONARY OF BASIC LANGUAGE, French, German, Spanish, Italian, Russian, Chinese, Japanese, Arabic, Portuguese, Esperanto, 10 languages, including Esperanto, in a nutshell, 110 pp. .... Paper .50c; Cloth	\$1.50
SEP VANGOFRAPOJ, Karlo Aszlanyi. Most recent novel of the "Epoko Series". Translated from the Hungarian. 145 pp.	.75c
"LIFE OF ZAMENHOF" (English) \$1.25. "VIVO DE ZAMENHOF" (Esperanto)	\$1.25
LA FINO, by Count Bernadotte, world best-seller, popular edition, paper	\$1.00
LINGVAJ RESPONDOJ, Zamenhof. A standard commentary, deluxe paper....	.75c
JOHANO KAJ SILVIO, Betts. A first reading book in Esperanto.....	.30c
THE LANGUAGE PROBLEM, Its History and Solution, E. D. Durrant. Highly recommended, complete treatise, with index. 168 pp. .... Cloth	\$1.50
"LA ESPERO" & "LA VOJO." Two separate Esperanto songs, with words and music for piano	.25c
INDIAN BEAD STARS. White background with green star in center.....	.75c
GREEN STAR. Metal, white edge, gold rim, fairly large, brooch or button....	.65c
ESPERANTO AT A GLANCE. Leaflets.....12 for .10c; 100 for .60c; 200 for	\$1.00

YOUR MEMBERSHIP IN E. A. N. A. WILL BE APPRECIATED

Membership, with "American Esperantist," \$2.00 per year. Sustaining Member, annually, \$5.00. Patron Member, annually, \$10.00. Life Member, one payment, \$100.00. All memberships include "American Esperantist." Your membership in one of the higher brackets will greatly aid in the promotion of Esperanto in North America. Send your membership dues to:

ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA
114 W. 16 St., New York 11, N. Y.

INTERNATIONAL ESPERANTO BOOK CLUB LITERATURA KLUBO STELO-LIBRO

This *Esperanto Book Club* venture, Swedish Esperanto Publishing Society, deserves the support of every Esperantist. Excellent authors and titles, highest quality printing and binding, provide books which are outstanding.

Every several months a new book comes from the presses. Those who *subscribe to five consecutive volumes*, receive them at club-rate low cost, averaging about \$1.75. You pay after you receive them. Send AĖ your promise to take *five consecutive books*. Start with the following current titles now: *VIVO VOKAS*, Engholm, will be sent at once *members \$1.75*. *PRINTEMPO DE MORTO*, Zilahy (*to members Fall 1937*) Send in your *membership immediately to American Esperantist*, to be sure of receiving the excellent current book by Engholm.

EXCELLENT INEXPENSIVE EANA BOOKS

MISERERE KAJ THAIS, two stories in one booklet: *Miserere* by Mabel Wagnalls (tr. by Edward S. Payson, in easy excellent Esperanto). This is a musical romance. *Thais* by Anatole France (Payson), 66 pp, original price 50c, now priced at only 35c

LA AKROBATO DE NIA SINJORINO, remarkable legend originally published in French in very early times, author unknown. (tr. by Payson). Printed in two colors, ornamental brochure, art frontispiece of 'Madonna', 19 pp, only 35c

LA ROZUJO ĈIUMILJARA, by Mabel Wagnalls: (Payson), with two beautifully printed photos of the author and the translator, 47 pp 35c

BLANCHE, LA VIRGULINO DE LILLE, by Sarah H. Adams (Payson). With art frontispiece of classical bust, absorbing story of medieval life and love, 33 pp 35c

LANDO DE ARGENTA AKVO, by Vingie E. Roe (Payson). Story of Western America, of life and love among the Indians and painted deserts, 48 pp 25c

Special Offer, all five booklets for only \$1.00